

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

1958

1958

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet/eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1957	142.000	1.493	3.985 / 3,82 / 3,21	29,36	5.876	177 / 72 / 86	76 / 42 / 36	18 in sept.	
1958		1.525	4.110 / 3,81 / 3,32	32,69	6.234	187 / 83 / 98	91 / 57 / 44		
1959		1.565	4.075 / 3,85 / 3,34	33,11	6.399	205 / 83 / 106	80 / 47 / 40		

1) productie / consumptie / export mln. kg.

1958			249
1958-01-03	ZD	PZ. V Dam: „Crisis in de zuivel” werd vorig jaar realiteit	
1958-01-13	ZZNB	Dr. ir. <u>A. Vondeling</u> – P.vd.A – Minister van Landbouw	
1958-01-13	LC	Gesprek met nieuw minister A. Vondeling – goed verhaal	
1958-02-01	HN	Brief <i>Landbouwschap</i> nw. minister over nabetaling melkprijs 1956/1957	
1958-02-08	ZD	<i>Productschap Zuivel</i> adviseert: meer vet in de consumptiemelk	
1958-02-13	LC	Botermarkt loopt naar bijna zekere ondergang	
1958-02-14	ZD	Kamervragen Vredeling: ‘Wat werd er voor de melk betaald?’	
1958-02-20	NvhN	Commentaar – de overschakeling van boter naar Kaas	Nw
1958-02-20	NvhN	Radio[raatje FNZ voorz Waes over 'vettere' melk	Nw
1958-02-21	ZD	Nabetaling-1 Gemiddelde Melkprijs 1956/1957 vastgesteld op 24,49	
1958-02-24	ZD	Aan gezamenlijke veehouders wordt 211 miljoen gulden uitbetaald	
1958-02-25	ZD	Nabetaling-2 melkprijsgarantie vastgesteld op ruim 2 cent	
1958-02-28	PZC	PZ.: Vetgehalte geen basis meer voor nabetalingen melk	
1958-03-04	PZC	Minister <u>A. Vondeling</u> : Melk in de handel met 3.75 procent vet	
1958-03-12	LC	PZ.: ‘Nieuwe Melkbeleid geen oplossing voor zuivel’	
1958-03-12	LC	PZ.: Boze woorden over melkbeleid regering, in zuivelschap	
1958-03-13	ZZNB	PZ.: ‘Leden oneens met regeringsplannen’	
1958-03-14	NvGO	Vrij Nederland: over nieuwe melkbeleid	
1958-03-17	NvGO	Tweede kamer F. den Hartog – lib. – heeft bezwaar tegen melkprijsbeleid	
1958-04-01	ZZNB	<i>Verbond van Nederlandse werkgevers</i> spreekt zich uit over zuivelprobleem	
1958-04-05	PZC	<u>Minister Vondeling</u> : ‘Rampzalige daling zuivelprijzen op internationale markt’	
1958-04-21	LC	Boter- en kaasprijs drastisch omlaag	
1958-04-25	NvGO	Commentaar: Zuivel-impasse	
1958-05-02	ZD	Veehouders ontvangen geblokkeerde gelden	
1958-05-08	ZZNB	Hogere voorschotten uit het Zuivelfonds	

1958-05-09	PZC	Over ‘boter-drama’, verlies bij verkoop mogelijk f 475 mln.	
1958-05-21	NvhN	Chaotische toestanden op de internationale botermarkt	
1958-06-06	NvhN	De afzet van roomboter bijna verdubbeld sinds prijsverlaging op 26 april j.l.	
1958-07-12	LC	251 zuivelcoöperaties bij exportverenigingen	
1958-07-16	LC	v. Dam: Afzetmogelijkheid in zuivel zwaarder	
1958-07-16	ZD	Grote voorraad boter nagenoeg onverkoopbaar – zelfde / andere Courant	
1958-08-12	PZC	Graanhandelaren: ‘Kostprijs van melk wordt kunstmatig verhoogd’	
1958-08-16	ZD	Beschikkingen heffingen bijdragen Consumptiemelk gewijzigd	
1958-09-11	PZC	Voorzitter van Waes – FNZ – tegen productiebeperking	
1958-09-17	LC	Geen prijsdaling voor roomboter	
1958-09-18	PZC	Minister Ir. A. Vondeling: ‘in 1959 nauwelijks verbetering te verwachten’	
1958-09-19	PZC	Dir. LEI. Prof. Horryng’s mening over oplossing zuivelprobleem	
1958-09-25	ZD	Nederlandse boer moet helpen melkprobleem op te lossen	
1958-10-09	LC	Europese landbouwministers bestuderen zuivelmarkt	
1958-10-14	PZC	Melkprijs voor 1959, Garantieprijs gem. 28,9 ct. bij 3,7 % vet voor 5.18 Mld.	
1958-10-15	ZD	Commentaar: ‘Bestaansmogelijkheid veehouderij staat op het spel’	
1958-10-29	PZC	Landbouw in de Tweede Kamer. Kritiek op overdracht van het marktrisico	
1958-11-12	PZC	Minister Vondeling: ‘Vorming van speculatieve voorraden koelhuisboter’	
1958-12-23	ZD	CZ. Walcheren te Middelburg iets ‘over de huidige ingewikkeldheid’	

1958

Zeeuwsch Dagblad, 1958-01-03

PZ: „Crisis in de zuivel” werd vorig jaar realiteit

Produktschap voor Zuivel wacht zware taak in nieuwe jaar

(Van een onzer verslaggeefsters)

„Het beeld dat 1957 te zien geeft, is voor de zuivelindustrie verre van bemoedigend. De „crisis in de zuivel” is in het afgelopen jaar een realiteit geworden. Er is thans dan ook alle reden voor een ernstig beraad over de toekomst, een beraad, waarin vooral voor het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* een uiterst belangrijke, zoal niet beslissende rol is weggelegd”. Met deze sombere uitspraak eindigde de voorzitter van het Produktschap voor Zuivel, ir. B. van Dam, donderdag zijn nieuwjaarsrede op de openbare vergadering in Den Haag.

Het oude jaar was voor het *Produktschap voor Zuivel* zeer belangrijk, niet in het minst omdat het bestuur gecompleteerd kon worden tot een college, op basis van pariteit samengesteld uit vertegenwoordigers van ondernemers en werknemers. Ir. Van Dam roemde de teamgeest in het college en verklaarde, dat het Produktschap voor Zuivel - naar zijn mening aan alle sectoren van het Nederlandse bedrijfsleven ten voorbeeld kan worden gesteld voor wat betreft de uitvoering van de p.b.o.- gedachte.

Een van de problemen die in 1957 werden behandeld, was de kwestie van het zuivelfonds. De instelling van Zuivelfonds-IX maakte het mogelijk, de voorschotuitkeringen aan de in liquiditeitsmoeilijkheden verkerende melkveehouders voort te zetten, terwijl de uitbetalingen nu ook op een andere - door het bestuur aan te geven - wijze kan geschieden, dan op basis van het vetgehalte van de afgeleverde melk.

Een ander belangrijk punt was de standaardisatie in Zeeland en op Goeree-Over-Flakkee, die over enkele weken zal worden doorgevoerd, waardoor de consumptiemelkvoorziening in deze gebieden zal zijn aangepast aan die in het overig deel van Nederland.

Het probleem van het melkvetoverschot - waarmee ook andere landen te kampen hebben - is bestudeerd door een speciale commissie. De resultaten van deze studie zullen in de komende maanden door het bestuur van het produktschap worden behandeld.

De voorzitter verklaarde, dat 1957 voor de zuivelindustrie een slecht jaar is geweest: de kostprijzen stegen, terwijl de opbrengst van de produkten over het algemeen kleiner werd. Naar schatting is de opbrengst van de melk ruim vier cent per kilo minder geweest dan de garantieprijs, hetgeen betekent, dat de regering voor het tweede achtereenvolgende jaar moet bijspringen, om voor de Nederlandse melkveehouderij althans de kostprijs goed te maken. De centrale overheid meent op de garantie-nabetalingen nog geen voorschot te kunnen geven, omdat ‘s lands middelen dat niet toelaten. Vele melkveehouders komen hierdoor in liquiditeitsmoeilijkheden. Ook de detailhandel is somber gestemd, omdat zij de marges ontoereikend vindt. Over het gehele jaar genomen, was de hoeveelheid door veehouders afgeleverde melk bijna twee procent groter dan in 1956. Het gemiddelde vetgehalte daalde echter van 3,76 tot 3,74 pct. Er werd ook meer kaas, boter en melkpoeder geproduceerd, maar de afzet in het buitenland wordt steeds moeilijker, vooral waar het boter en kaas betreft. Ook de cijfers over de condensexport vertonen een behoorlijke achteruitgang, terwijl de afzet van mager melkpoeder enkele maanden geleden vrijwel geheel tot stilstand kwam. De teruglevering van melk aan melkveehouders daalde met 10,5 pct. tot 380.000 ton.

Consumptie daalde

Het consumptiemelkverbruik was in de eerste zes maanden van het jaar ongeveer één procent hoger dan in 1956, maar na de prijsverhoging van 1 juli daalde het verbruik van consumptiemelk en consumptiemelkprodukten met 3 pct. ten opzichte van de overkomstige periode in 1956.

De boterproductie bedroeg dit jaar 76.000 ton, d.w.z. 1000 ton minder dan in 1956. Begin 1957 bedroegen de voorraden 15.000 ton,¹ zodat er over het hele jaar 91.000 ton beschikbaar was, waarvan 81.000 ton kon worden geplaatst (42.000 ton in het binnenland). De gemiddelde prijs die voor de boter werd gemaakt was f 3,15 per kilo, 75 cent minder dan in 1956.

De kaasproductie bedroeg ruim 9000 ton meer dan het jaar daarvoor, maar de afzet lag enkele duizenden tonnen beneden die van 1956, o.m. als gevolg van de dalende export naar West-Duitsland, Engeland en Egypte.

De prijzen van **gesuikerde condens** daalde met ongeveer 28.000 ton en de prijzen van de **melkpoeder** liggen op het ogenblik beneden het inleveringsniveau. De situatie in de zuivelindustrie is dus niet erg rooskleurig.

Ir. Van Dam verklaarde, dat het Produktschap in 1958 verschillende maatregelen zal moeten nemen, om de malaise in de zuivelwereld te bestrijden.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1958-01-13

Dr. ir. A. Vondeling – P.vd.A – Minister van Landbouw

's-GRAVENRAGE, 13-1. Dr ir. A. Vondeling, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, is bij Koninklijk Besluit van 11 januari 1958 benoemd tot minister van *Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening*. De heer Vondeling is vanmorgen door H M. de Koningin op Soestdijk beëdigd.

Sinds 1945 is de heer Vondeling directeur van de „Coöperatieve Centrale Landbouwboekhouding” te Leeuwarden, een accountants- en belastingadvieskantoor. Na de Kamerverkiezingen van 1946 deed hij op 25 juli zijn intrede in het parlement als lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid, waar hij zich vele jaren specialiseerde in agrarische zaken. Voorts verwierf hij als publicist en radiospreker bekendheid.

In 1948 promoveerde de heer Vondeling aan de Landbouwhogeschool op een proefschrift „De bedrijfsvergelijking in de landbouw” (een economisch-statistische studie).

Hij is lid van het hoofdbestuur van de Partij van de Arbeid, voorzitter van de stichting „Friese Pers” (Leeuwarder courant en Friese koerier), lid van de Zuiderzeeraad, voorzitter van de vereniging van Landbouwboekhoudbureau's en bestuurslid van de Nederlandse Verbruikskoöperaties.

1 Op een gegeven moment bevond zich zelfs 27.000 ton in de koelcel. FNZ. voorz. G.H.E.M. Waes uit Westdorpe, tijdens een lezing voor de CBTB te Middelburg. – (ZD_1958-01-18)

Continuatie maar ook breukpunt in het landbouwbeleid

Onderhoud met minister dr. Vondeling

Quadratuur cirkel: redelijk inkomen voor boer en niet productie naar afzet

(Van onze landbouwredacteur)

Uiteraard zal het verdere landbouwbeleid voor een groot deel een continuatie zijn van het beleid van dr. Mansholt, zo vertelde ons dr. Vondeling, de nieuwe minister van *Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening* tijdens een onderhoud, dat wij met hem mochten hebben. Dat er continuatie zal zijn, vloeit al voor een groot deel voort uit het feit, dat het landbouwbeleid regeringsbeleid is. Niettemin is er een breukpunt in de ontwikkeling, die de nieuwe minister voor nieuwe problemen stelt.

Markt verzadigd

Het staat wel vast, zo zei dr. Vondeling, dat de markt verzadigd is voor agrarische producten en van enkele artikelen zelfs meer dan verzadigd, voor zover dat betreft het maken van aanvaardbare prijzen. Begin vorig jaar bleek dat duidelijk bij de eieren. Bij de varkens heeft men het een jaar lang zien aankomen. Alleen een wonder had de varkensmarkt kunnen redden. „Ik verbaas mij er over, dat het bedrijfsleven vorig jaar zo weinig onrust betoond heeft. Ik begrijp niet, dat de landbouworganisaties hun leden er met niet meer klem op hebben gewezen, dat het mis moest lopen”, aldus de minister. Men is in die tijd, toen de steekproeven ten aanzien van het aantal dekkingen een duidelijke taal spraken, te optimistisch geweest. Het zou overigens nog de vraag geweest zijn, zo merkte dr. Vondeling op, of de leden naar hun organisaties hadden geluisterd. Er is nu door de regering een aantal van 3,3 miljoen varkens gegarandeerd, maar ik vraag me af of 3,3 miljoen nog niet te hoog is.”

Moeilijkheden zuivel

De moeilijkheden op de zuivelmarkt zijn op het ogenblik wel het grootste. Een afremming in de melkproductie is voor de boer al heel moeilijk, omdat hij gebonden is aan de jaarcyclus in de melkerij. Bovendien zijn hele streken gebonden aan de melkerij. Men komt er geen uitwijkmogelijkheden.

Wel zou men de vraag kunnen stellen of alle mogelijkheden voor de afzet in het binnenland wel zijn benut. Is er hier en daar nog niet een mogelijkheid in de afzet, zo vroeg de minister zich af. Dw afzet van koelhuisboter tegen de helft van de kostprijs houdt natuurlijk op den duur op, zo voegde hij er aan toe.

De kern van het vraagstuk is, dat er niet meer geproduceerd moet worden dan men kwijt kan, terwijl daarnaast de overheid een redelijk inkomen moet garanderen. Tussen deze twee polen ligt altijd de toeneming van de productie en om daarvoor een oplossing te vinden is niet gemakkelijk. Op dit ogenblik lijkt het zelfs nog op het zoeken naar de kwadratuur van de cirkel, als we de ervaringen van de dertiger jaren en die in het buitenland in aanmerking nemen. Het is alleen mogelijk om redelijke prijzen en een redelijk inkomen te houden, als de totale productie van de veehouderij zich houden kan en wil aan het productievolume, dat afgezet kan worden.

Garantieprijs melk

In dit verband merkte de minister nog op, dat een verlaging van de garantieprijs voor melk de boeren aanleiding zal geven om de productie nog verder op te voeren door harder te werken in de hoop, dat ze hun inkomen gelijk zullen houden. Ook betwijfelde de minister of er door een contingentering in de import van veevoer een oplossing van het vraagstuk gevonden kan worden.

Alleruiterste geval

Wel stond het volgens de bewindsman vast, dat het van het grootste belang is dat een aantal mensen zich eens terdege bezint op dit probleem, ook wat de reacties van de kleine boeren betreft. Overigens zal pas in het aller-, alleruiterste geval een toevlucht genomen mogen worden tot zeer gedetailleerde regelingen.

De situatie is echter geheel anders dan in de dertiger jaren. Toen immers heerste er buiten de landbouw een grote werkloosheid, nu is er volledige werkgelegenheid (afgezien even van de situatie op dit moment). Iedere jonge agrariër kan buiten de landbouw een goed en eerlijk stuk brood verdienen. Dat is beel anders dan in de dertiger jaren en het wordt wel eens iets te weinig in het oog genomen

Garantieprijzen zijn niet bevorderlijk voor de structuurverbetering van de landbouw. Ze hebben niet de strekking om de mensen te waarschuwen of ze niet goed doen naar iets anders uit te zien. Of er in de prijzen een sterke aanmoediging zit om te zeggen „nu word ik boer”, dat is weer een heel andere zaak, aldus minister Vondeling.

Akkerbouw concurrerend?

Ten aanzien van de akkerbouw, zou ik niet graag willen beweren, zo merkte de minister op, dat deze beter kan concurreren dan de veehouderij; eerder het tegendeel. De problemen komen hier echter niet zo naar voren, omdat de moeilijkheden in de afzet hier niet zo sterk spelen. Als ik de ontwikkeling op de suiker- en graanmarkt zie, den geloof ik niet, dat de akkerbouw de buitenlandse concurrentie beter kan doorstaan dan de veehouderij. De minister bracht dat naar voren, omdat hij in akkerbouwkringen wel eens hoort verluiden, dat daar geen problemen zijn.

Bij de behandeling van de landbouwbegroting heeft de Tweede Kamer eigenlijk niet over het structuurbeleid in de landbouw gesproken. De Kamerleden vroegen minister Mansholt of zijn opvolger niet met een nota over de structuur van de landbouw zou kunnen komen. Dit structuurbeleid is een van de kernpunten van het beleid naast dat betreffende de productie, de markt en de prijzen. Het is er een onverbreekelijk deel van.

Wat die structuur aangaat, is er wel een algemene overeenstemming betreffende een vergroting van de bedrijven. De vraag is echter tot welke grootte en in welk tempo en met welke middelen.

Het tempo en de middelen. De minister glimlachte veelbetekenend. Het is een onderwerp, waarover in den lande de meningen ten zeerste verdeeld zijn.

Nabetaling melkprijs 1956/1957

Het secretariaat van het Landbouwschap heeft ter uitvoering van een besluit van het bestuur van 15 januari j.l. een brief gezonden aan de minister van Landbouw inzake de nabetaling van het melkgeld over het melkprijsjaar 1956/'57.

Zoals bekend, heeft het *Landbouwschap* zich vóór de ambtsaanvaarding van de nieuwe minister tot de regering gewend met het verzoek om een voorschot op de nabetaling van het melkgeld voor het melkprijsjaar 1956/1957 te doen uitkeren, wegens de liquiditeitsmoeilijkheden, waarin vele veehouders verkeren. Dit verzoek is echter met het oog op de positie van de schatkist afgewezen, doch inmiddels is officieel bekend gemaakt, dat de veehouders in maart van dit jaar het grootste gedeelte van de hun toekomende nabetalingen zullen ontvangen. Dit betreft het verschil tussen de garantieprijs welke in het kader van de differentiatie van de melkprijsgarantie 1956/1957 geldt voor het betrokken gebied en de landelijke gemiddelde opbrengstprijs. Aangezien echter de berekeningen daaromtrent nog niet geheel zijn beëindigd, zullen de juiste bedragen voor de nabetaling op de garantie pas in februari vastgesteld kunnen worden.

Tijdens het bewind van minister Mansholt had de regering voorts besloten om een gedeelte van het melkgeld (n.l. de aanvankelijk „geblokkeerde” 1 cent per kg. melk, geleverd in het melkprijsjaar 1956/1957) met 12 maanden vertraging na te betalen, zodat de veehouder eerst in maart 1959 op de uitkering daarvan zou kunnen rekenen.

In verband hiermede heeft het dagelijks bestuur van het Landbouwschap met klem de volgende punten bepleit:

- 1) Het Landbouwschap vraagt de minister of door zijn bemiddeling, nu hij zojuist is opgetreden als de nieuwe minister van Landbouw, de regering niet alsnog kan terugkomen op het eerder door het kabinet ingenomen standpunt inzake de vertraagde uitbetaling van de hierboven bedoelde 1 cent per kg. melk over het melkprijsjaar 1956/1957. Voor het regeringsstandpunt in deze is bij het bedrijfsleven bepaald geen begrip aanwezig. Het Landbouwschap bepleit daarom opnieuw namens de gehele georganiseerde landbouw - mede gelet op de thans meevallende belastingopbrengsten - dat zo spoedig mogelijk het volledige op de garantie na te betalen bedrag (dus inclusief bovenbedoelde cent) wordt uitgekeerd.
- 2) De huidige liquiditeitsmoeilijkheden van vele veehouders vinden hun voornaamste oorzaak in de omstandigheid, dat - door het achterwege blijven van een voorschotuitkering - dit jaar voor het eerst grote bedragen ter suppletie op de garantie pas op een zo laat tijdstip ter beschikking van de veehouders komen. Door een en ander verkeren de veehouders veelal in moeilijkheden met betrekking tot de betaling van hun belastingsschuld. Het Landbouwschap is ervan overtuigd, dat de belastinginspecteurs in verband hiermede tegenover verzoeken van individuele veehouders, die menen uitstel van belastingbetaling te moeten vragen, een soepel standpunt zullen innemen. Wanneer de regering het verzoek tot spoedige uitbetaling van het „gehele bedrag onverhoopt niet zou kunnen inwilligen, vraagt het Landbouwschap een regeling, waardoor de veehouders de nog tot maart 1959 „geblokkeerde” gelden (i.c. de vertraagde uitbetaling van 1 cent per kg melk) kunnen aanwenden ter betaling van hun belastingsschulden.

Dit zou voor vele veehouders een verlichting betekenen, te meer ook daar men kan aannemen, dat zij bij inwilliging van hun verzoek tot uitstel van belastingbetaling door de fiscus belast

zullen worden met een rentebetaling van 3.6 % per jaar over hun belastingschuld. Bij de invoering van zulk een regeling zou ook aan overheidszijde rente worden bespaard, daar - volgens mededelingen van minister Mansholt in de Tweede Kamer bij de openbare behandeling van de begroting van het ministerie van Landbouw voor 1958 - vastgesteld is, dat door de regering over het vertraagd uit te betalen melkgeld een enkelvoudige rente van 3% zal worden vergoed, vanaf het begin van de datum van uitbetaling van de melktoeslag.

Het Landbouwschap merkt overigens in dit verband nog op, dat bovengenoemd rentepercentage weinig in overeenstemming is met de huidige renten. Wanneer de fiscus bij uitstel van belastingbetaling reeds 3,6 %, rente in rekening brengt, meent het Landbouwschap dat een renteuitkering van 3 % over het „geblokkeerde” melkgeld – ofschoon erkend wordt dat het hier, voor wat de rentebedragen aangaat, uiteindelijk veelal geringe geldsbedragen betreft - moeilijk door ‘t bedrijfsleven als rechtvaardig kan worden aangevoeld. Een afschrift van deze brief is gezonden aan de minister van Financiën.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-02-08

Productschap Zuivel adviseert: meer vet in de melk ²

Consumptiemelk twee cent duurder per jaar 9000 ton boter minder

(Van een onze verslaggeefsters)

Het Produktschap voor Zuivel heeft vrijdag in zijn openbare vergadering te Utrecht besloten, de regering te adviseren, het vetgehalte van gestandaardiseerde melk voor consumptiedoeleinden te verhogen van 2,5 tot 3 procent. Het bestuur is van mening, dat deze maatregel een aanzienlijke vermindering van de moeilijkheden bij de afzet van boter zal betekenen. Bij verhoging van het vetgehalte van consumptiemelk met 0,5 procent, valt n.l. bij een gelijkblijvend melkverbruik te verwachten, dat er jaarlijks 9000 ton boter minder geproduceerd zal worden.

Wanneer minister dr. ir. A. Vondeling het advies van het bestuur van het Produktschap opvolgt, betekent dit, dat de consumenten ongeveer twee cent per liter melk meer zullen moeten betalen. De uiteindelijke prijs van de consumptiemelk hangt af van de nog vast te stellen verrekensprijs en de marge voor de detailhandel. De minister zal bij het bepalen van de garantieprijs rekening houden met het advies van het Produktschap t.a.v. het vetgehalte.

Het bestuur besloot, de inleveringsprijs voor boter in het komende seizoen te handhaven op f 4,34 per kilogram, inclusief verpakking en omzetbelasting. De inleveringsprijs voor kaas blijft eveneens onveranderd: voor Goudse volvette kaas f 1.87 per kilogram en voor Edammer f 1,67.

Het voorstel van de Adviescommissie, om, ter verkrijging van een hogere opbrengst, een heffing van 20 cent per kilo kaas op de afzet in het binnenland of in de Benelux te leggen, werd niet aanvaard.

De inleveringsprijs voor *magere melkpoeder* zal worden vastgesteld op basis van de inleveringsprijzen voor kaas en boter.

2 Verhoging vetgehalte cm. was ook het advies van de hier boven aangehaalde FNZ. voorz. heer Waes.

De adviescommissies waren van oordeel, dat het noodzakelijk zal zij maatregelen te treffen ter bevordering van de afzet van volle melkprodukten in het bijzonder van gecondenseerde melk en melkpoeder.

Leeuwarder Courant, 1958-02-13

Voor de catastrofe?

Botermarkt loopt naar bijna zekere ondergang

Internationaal overleg of met elkaar put in

(Van een landbouwmedewerker)

Wanneer tal van landen hetzelfde gaan doen, wat schieten ze er dan ten slotte mee op? Deze vraag, die heel belangrijk is voor het landbouwbeleid, kwam bij ons op, toen wij dezer dagen lazen, dat het **Canadese** parlement was begonnen met de behandeling van een wetsvoorstel om een prijsregeling voor landbouwproducten in te voeren. Dit in navolging van de Verenigde Staten, waar reeds verscheidene jaren een dergelijke regeling geldt.

Da Canadese minister van landbouw verklaarde evenwel van mening te zijn, dat het Amerikaanse systeem te onelastisch was en daardoor tot grote overschotten had geleid, waarvan de afzet een ongelukkige uitwerking had gehad op de landbouw in Canada en in tal van andere landen. Vandaar, dat zij kwam met een voorstel van veel beperkter strekking. Er zou een fonds worden gevormd van niet meer dan 250 miljoen dollar en de steunprijzen zouden een bepaald percentage van de gemiddelde prijzen van de laatste drie jaren bedragen. Na sterk verzet van de zijde van de landbouw zullen de gemiddelden nu echter niet over drie, maar over tien jaar worden berekend, zodat daardoor ook de jaren 1948 tot 1952 met bevredigende prijzen zullen meetellen.

Waar toe leidt dit?

Laten wij nu de Canadese plannen verder rusten. Ten slotte hebben de boeren van Canada evenveel recht op een zekere basis voor hun bestaan als die van andere landen en dus ook op bepaalde minimumprijzen. Maar waar het wel om gaat, is de vraag, waartoe zal dit alles leiden en voert het tot het doel? Hierover bestaat ernstige twijfel en dat niet zonder reden. Nemen wij allereerst de agrarische problemen van de **Ver. Staten**. Daar kent men reeds verschillende jaren garantieprijzen voor de voornaamste landbouwproducten, zoals mais, tarwe, katoen, alsmede voor zuivelproducten. Kunnen deze prijzen op de markt niet gehaald worden, dan is er ten slotte een regeringsinstelling, de C.C.C., die de producten overneemt. Dit heeft geleid tot enorme, bijkans onverkoopbare voorraden. Van tarwe bijvoorbeeld had men ten slotte een overschot, zo groot als een gehele oogst. Op het laatst raakt men zo aan dit verschijnsel gewend, dat men zich er nauwelijks meer over verwondert.

Druk op wereldmarkt

Maar er is niet veel economisch inzicht nodig om te begrijpen, dat zulke grote voorraden, ook al worden ze niet direct verkocht, toch een druk op de wereldmarkt teweegbrengen. En dit geldt vooral voor goederen, die aan bederf onderhevig zijn, zoals bijvoorbeeld zuivelproducten. Ook van **boter, kaas en melkpoeder** hebben de **Ver. Staten** enkele jaren grote overschotten gehad. Nu moet tot hun eer worden erkend, dat zij deze gelukkig niet zonder meer op

de buitenlandse markt hebben geworpen, want dat zou een catastrofale prijsdaling teweeg hebben gebracht. Maar de Amerikanen moesten hun teveel aan boter, kaas en melkpoeder ten slotte ook kwijt en daarom hebben ze een groot deel daarvan gewoon weggegeven of tegen een heel lage prijs verkocht voor liefdadige doeleinden. Voor het merendeel in het binnenland, maar ook wel aan het buitenland, aan z.g. onderontwikkelde gebieden.

Schoon gebaar, maar . . .

Dat is mooi, zult ge zeggen. Zonder twijfel een schoon gebaar, maar onze zuivelexport en die van andere landen heeft er toch wel schade van ondervonden. Wanneer bijv. India tegen heel lage prijs Amerikaans melkpoeder kreeg dan was het onze er tegen normale prijs moeilijk meer te plaatsen. Waaruit blijkt, hoe moeilijk deze vraagstukken zijn en hoe gemakkelijk daardoor andere landen benadeeld worden.

Wij willen nu een ogenblik aandacht vragen voor de boter, waarvan de positie op het moment wel heel moeilijk is. Zelfs in deze wintermaanden, nu de productie op zijn laagst is, kunnen wij onze verse boter niet als zodanig kwijt. Ruim de helft van de weekproductie gaat in de koelhuizen en de uitslag van de koelhuizen, aldus het *Alg. Zuivelblad*, beperkt zich tot de behoefte voor binnenlands verbruik en de **IVZ-verkopen** bij inschrijving. De prijs die bij de inschrijving, wordt behaald, ligt slechts enkele centen boven de minimumprijs van f 2.50 per kg.

Het is wellicht goed hierbij ter toelichting te vermelden, dat het I.V.Z. het In- en Verkoopbureau voor Zuivelproducten, een instelling is, die de Nederlandse zuivelproducten, welke de minimumprijs niet kunnen halen, overneemt om ze later ze goed mogelijk weer kwijt te raken. Zo verkoopt het LVZ. momenteel koelhuisboter waarvan het nog een flinke voorraad heeft, bij inschrijving en maakt daarvoor slechte enkele centen meer dan de minimumprijs van f 2.50 per kg.

Denemarken in de knel

Nu is de zwakke botermarkt geen specifiek **Nederlands** verschijnsel. **Denemarken**, dat ten slotte veel meer boter produceert en uitvoert dan ons land, heeft er evenzeer mee te kampen en de grote uitvoerlanden van het zuidelijke halfrond, **Nieuw-Zeeland** en **Australië**, niet minder. Zo is de notering van de Deense boter in de week van 20-25 januari in Engeland verlaagd tot 249 sh cif. Dat komt overeen met 4,93 kr of ongeveer f 2.50 per kg vrij aan boord en ruim drie Deense kronen of circa f 1.75 per kg minder dan twee jaar geleden. Zelfs bij de huidige kleine Deense uitvoer scheelt dat meer dan twee miljoen gulden per week! Nederland heeft deze prijsdaling op de Londense markt moeten volgen.

Maar ook elders teveel

Ook in andere landen is het op het ogenblik mis met de boter. Zo heeft men in **België** ook al te veel en ook daar gaat een deel in de koelhuizen. En dat in een importland! De berichten uit **Frankrijk** zijn zo mogelijk nog slechter. Daar blijkt het boterverbruik in 1957 nogal gedaald te zijn, met het gevolg, dat er thans ongeveer 30.000 ton boter in de koelhuizen zit, terwijl de voorraden nog toenemen. Relatief het beste is de positie in **West-Duitsland**. De markt is daar prijshoudend, maar de binnenlandse productie is belangrijk groter mede als gevolg van de enorme aanvoer van melk. Zodoende wordt daardoor de eigen behoefte vrijwel gedekt en zullen er wel weinig vergunningen tot Invoer worden afgegeven.

De situatie op de botermarkt is dus weinig hoopgevend. Als gevolg van de zachte winter blijkt in de meeste west-Europese landen de productie deze winter belangrijk boven normaal

te liggen. Bovendien moet rekening worden gehouden met een teruggang van het verbruik onder invloed van minder gunstige economische omstandigheden.

Engeland profiteert

En waar tal van landen o.a. **Duitsland, België en Frankrijk**, alleen de import van boter toelaten, wanneer daaraan behoefte bestaat, is er ten slotte maar één land, dat van de situatie profiteert. Dit is **Engeland**. Dat legt - gelukkig - aan de boterinvoer geen beperkingen in de weg en zodoende kunnen de Engelsen boter eten tegen de laagste prijzen ter wereld. En dat doen ze ook en bijgevolg is het verbruik er sterk gestegen en nu groter dan dat van margarine.

Het spreekt vanzelf, dat de stemming op de botermarkt niet gunstig is en de toekomst weinig optimistisch wordt beoordeeld. Een spoedige verbetering is ook niet te verwachten. Wellicht zou een samenspreking tussen de voornaamste boter- exporterende landen enig nut kunnen hebben, maar aangezien volgens de Denen het in de laatste tijd vooral Zweden en Finland zijn, die de prijzen op de Engelse markt bederven, zouden deze landen, en misschien nog andere, er ook bij gevraagd moeten worden.

Verbetering onwaarschijnlijk

Zolang er echter praktisch slechts één land is, dat vrij boter invoert en daartegenover meerdere, die de verliezen op de boterexport met behulp van de staatskas dragen, is een gezonde toestand op de internationale botermarkt voorshands onwaarschijnlijk.

Ander systeem melkprijs

Gezien deze omstandigheden, dringt zich voor ons land de vraag naar voren, of het wel raadzaam is het vetgehalte van de consumptiemelk op het lage niveau van 2,5 pct. te handhaven. En eveneens, of er niet meer verband tussen de opbrengst van de zuivelproducten en de uit te betalen melkprijs zou moeten worden gebracht. Weliswaar komt daarmee direct aan de orde de kwestie van een redelijk bestaan voor de boer, maar dat zal ook nog wel op andere wijze verwezenlijkt kunnen worden dan door een gegarandeerde melkprijs, die geen verband houdt met die van de zuivelproducten.

Want heeft het wel zin om de productie van boter kunstmatig op te voeren, wanneer daarvoor geen behoorlijke markt is te vinden? Deze vraag geldt niet voor Nederland alleen en daarom lijkt ons internationaal overleg hierover minstens even noodzakelijk als over de baconproductie. Ook al zal het verre van gemakkelijk zijn om tot een bruikbare oplossing te komen, zonder meer met elkaar de put in te gaan, is nog minder aanlokkelijk.³

Zeeuwsch Dagblad, 1958-02-14

Kamervragen Vredeling: Wat werd er voor de melk betaald?⁴

Het lid van de Tweede Kamer de heer Vredeling heeft aan de minister van landbouw gevraagd, mee te delen, welk bedrag aan overheidsmiddelen in totaal is of zal worden uitbetaald aan de gezamenlijke veehouders ten behoeve van de realisering van de melkprijsgarantie 1956-1957.

³ Opmerkelijk dat hier geen enkele melding wordt gemaakt van de pas opgerichte EEG-6! (ZHN.)

⁴ Antwoord zie paar knipsels verder; bij 1958-02-24

Hij wil voorts weten, welk deel van dit bedrag in de eerste helft van maart a.s. zal worden uitbetaald, via het *zuivelfonds* reeds is uitbetaald en op een later tijdstip (en welk?) zal worden uitbetaald als gevolg van de uitgestelde nabetaling van 1 cent per kg melk.

Voorts informeert hij, wat, na de volledige uitbetaling van het in vraag bedoelde bedrag, de gemiddelde geldelijke opbrengst in het melkprijsjaar 1956-1957 zal zijn geweest, hoe deze zich verhoudt tot de gemiddelde in 1956-1957 geldende garantieprijs.

Ook stelt hij de vraag, of de minister niet van oordeel is, dat het in het bijzonder uit een oogpunt van financiering van het landbouwbedrijf wenselijker is, dat de uitbetaling van de garantieprijs zoveel mogelijk geleidelijk geschiedt in het lopende melkprijsjaar, inplaats van door een uitkering achteraf van een groot bedrag ineens.

Verder vraagt hij, welk bedrag in totaal over het melkprijsjaar 1956-1957 aan de gezamenlijke veehouders zal worden uitbetaald, alsmede welk bedrag via de garantieprijzen voor andere produkten is of zal worden uitbetaald als gevolg van het in 1957 aanvaarde gewijzigde uitgangspunt voor de vergoeding van de gestegen kosten van de grond en de gebouwen en welke invloed dit heeft gehad op de straatprijs voor consumptiemelk.

NvhN 1958-02-20

De overschakeling van boter naar kaas

Commentaar landbouwmedewerker

Het huidige boteroverschot zou veel groter geweest zijn als niet omstreeks 10 jaar geleden ook in ons land de zuivelproduktie was overgeschakeld op kaas. Hollandse kaas is over de gehele wereld vermaard, hoewel meer landen vanouds met hun kaasexport wedijveren in kwaliteit, smaak en de laatste tijd ook door wijziging in de vorm. Ons land gaat zeer moeilijk overstap van de ronde naar de vierkante kaas, waarvoor de Westduitse markt een gewichtige factor is. Het aandeel van Nederland aldaar liep aanmerkelijk terug deels ten gunste van Denemarken, dat niet alleen goedkoper aanbiedt, maar ook met een uitgebreid assortiment aan de wisselende wensen van de klant meer tegemoet komt.

Verschillende Deense kaassoorten doen denken aan Goudse of Edammer, samen volgens een analyse van de FNZ. ruim 9000 ton van de totaal ruim 63000 ton Deense kaasexport. De overige 54000 ton zijn deels te vergelijken met Franse en Zwitserse Gruyère of Rockefort. De Danbo met een export van ruim 14000 ton is een steppekaas in vierkant model met afmetingen van 25-30 cm.

Voorts onderscheidt men zachte Deense kazen, schimmelkaas en smeltkaas. In januari van dit jaar kleeft Denemarken 1000 ton kaas meer uitgevoerd dan een jaar geleden, waarvan 600 ton meer naar Duitsland!

Dit is des te belangrijker, daar de boterexport van Denemarken naar Oost-Duitsland is komen te vervallen, terwijl Ierland sedert 1957 Engeland ook boter levert. Om de botermarkt te ontlasten leveren Deense zuivelfabrieken hun leveranciers voor elke 500 of 1000 kg. melk minstens 1 kg. boter terug in kleine verpakking. Om de kaasmarkt niet te zwaar te belasten dient men met een verdere overschakeling van boter op kaas dus voorzichtig te zijn, temeer daar

onvoorziene factoren de algemene situatie of de verhouding botor, kaas, en een keur van melkprodukten de verwachte ontwikkeling vaak doorkruisen.

NvhN 1958-02-20

F.N.Z.-voorzitter: vettere melk

De voorzitter van de (Koninklijke) F.N.Z., de heer G. H. E. M. van Waes, bepleitte vanmiddag in de radorubriek „Uit het bedrijfsleven” een hoger vetgehalte voor consumptiemelk. Een enkele centen hogere prijs voor een normaal produkt lijkt hem niet onoverkomelijk. Een hoger vetgehalte acht hij niet schadelijk voor de gezondheid in het beeld van de totale vetconsumptie.

De melkafroming, aldus de heer Van Waes, dwingt tot een niet economisch verantwoorde boterproductie. Wij belasten met onze jaarproductie van 76.000 ton de Europese boterbalans nodeloos, hetgeen voor de Nederlandse zuivel in internationaal opzicht een pijnlijke en onbevredigende toestand is.

De standaardisatie, nuttig en nodig in een tijd van vetschaarste, is thans in een ernstig nationaal nadeel veranderd, aldus de heer Van Waes. Hij acht terugkeer naar natuurlijk vetgehalte in geleidelijke aanpassing met een prijsontwikkeling in een rustig tempo de juiste weg.

In spanning wacht de zuivelwereld op een beslissing van de regering, welke beslissing waarschijnlijk eind februari valt.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-02-21

Melkprijsgarantie 1956/1957 thans vastgesteld ⁵

Uit berekeningen van het *Produktschap voor Zuivel* blijkt, dat de gemiddelde netto-opbrengst van alle melk gedurende het melkprijsjaar 1956 / 57 f 24.49 per 100 kg bedraagt en dus beneden de voor dat jaar geldende gemiddelde garantieprijs voor melk is gebleven. Deze gemiddelde garantieprijs van f 28.40 voor 100 kg melk met 3,7 procent vet is na de stijging van de loonkosten in de landbouw naar het ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening mededeelt, nader bepaald op f 28.42½

Landbouwschap ontwierp nieuwe regeling

Het verschil tussen netto-opbrengst en gemiddelde garantieprijs komt voor rekening van het *landbouw-egalisatiefonds*. Begin maart 1958 zal het bedrag van de uitkering aan de melkveehouders worden uitbetaald, behalve f 1,- p. 100 kg. melk, die, zoals bekend, „vertraagd” wordt uitgekeerd en eerst begin 1959 ter beschikking van de rechthebbenden komt.

Het was de bedoeling, uitgaande van de gemiddelde garantie, onderscheid te maken tussen de garantieprijzen voor de melkveehouders in gebieden met normaal voorkomende kostprijzen en gebieden met aanmerkelijk lagere kostprijzen. Een verhoging van de gemiddelde garantieprijs ten behoeve van de melkveehouders van de eerste groep gebieden zou volgens de voor-

⁵ Verwarrende tekst! Naast dit verhaal stonden er in andere Zeeuwse couranten ook toelichtingen op deze uitbetaling.....met andere uitleg en andere getallen ?? (ZHN.)

stellen van het landbouwschap worden gefinancierd uit een korting op de gemiddelde garantieprijs ten laste van de melkveehouders in de tweede groep gebieden.

Het Landbouwschap heeft inmiddels laten weten, dat de bekostiging van 't beoogde onderscheid in de garantieprijsen op de voorgestelde wijze niet uitvoerbaar is gebleken. Het landbouwschap heeft een nieuwe regeling ontworpen, die wel het oorspronkelijke verschil (f 1.60) in garantieprijs naar gebiedsoord handhaaft, maar voor alle melkveehouders 19 cent per 100 kg melk met 3,7 procent vet op de in uitzicht gestelde garantieprijs (f 28.82½ voor de ene en f 27.02½ voor de andere groep) in mindering brengt.

De minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, overwegende, dat elke andere oplossing aanleiding zou geven tot nieuwe uitgebreide berekeningen en administratieve voorzieningen - waardoor de uitbetalingen niet in begin maart zouden kunnen plaatshebben - heeft inmiddels bij beschikking de regeling bekrachtigd. De indeling van de twee soorten gebieden is daarbij bepaald en de uitkeringsbedragen zijn vastgesteld: f 95 dan wel f 36,35 per 100 kg melkvet, overeenkomende met f 3,14½ dan wel f 3,34 ½ per 100 kg melk met 3,7 procent vet, al naar gelang de veehouder is ingedeeld in een der beide groepen gebieden.

De veehouder, die het niet eens is met de op hem betrekking hebbende indeling, kan een bezwaarschrift bij de provinciale voedselcommissaris indienen met betaling van f 10, welk bezwaar geheel of gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-02-24

Minister Vondeling antwoordt op vragen

Aan gezamenlijke veehouders wordt 211 miljoen gulden uitbetaald

Op vragen van het Tweede Kamerlid, de heer Vredeling, in verband met de melkprijsgarantie 1956-1957 heeft de heer Vondeling, minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening geantwoord: Ten behoeve van de realisering van de melkprijsgarantie 1956-57 zal er in totaal aan de gezamenlijke veehouders een bedrag van ruim f 211 miljoen worden uitbetaald. Inmiddels heeft de overheid van dit bedrag circa f 157 miljoen beschikbaar gesteld. Dit zal door de zuivelfabrieken binnen uiterlijk vier weken aan de veehouders worden uitbetaald.

Van de f 211 miljoen vindt geen uitkering via het zuivelfonds plaats. Als gevolg van de uitgestelde nabetaling van 1 cent per kg melk zal een bedrag van circa f 54.000.000 begin 1959 worden uitbetaald. Na de volledige uitbetaling van de f 211 miljoen is de gemiddelde geldelijke opbrengst in het melkprijsjaar 1956/1957 van alle door veehouders aan de fabrieken afgeleverde melk gelijk aan de geldende garantieprijs.

De gemiddelde netto-opbrengst van alle industriemelk is f 22,405 per 100 kg met 3,7 pct vet geweest.

Deze prijs is gerealiseerd mede dank zij het marktordenend beleid van het *Produktschap voor Zuivel*. Voor de tekorten, die daarbij zijn ontstaan in de vorm van verliezen op de ingeleverde producten en de bij export verleende toeslagen, is 'n bedrag van f 54.000.000 nodig geweest.

Dit bedrag stemt overeen met een verlies op de voor industriële verwerking bestemde hoeveelheid melk van circa f 1.60 per 100 kg melk. Hierbij moet worden bedacht, dat de verliezen op ingeleverde boter mede zijn veroorzaakt doordat de consumptiemelk is gestandaardiseerd op een vetgehalte van 2% pct, waarvoor ruim 20.000 ton boter vrijkomt. Zoals bekend, was de verrekenprijs voor consumptiemelk die vergeleken kan worden met de opbrengstprijis van de industriemelk f 30,10 per 100 kg.

De minister is van oordeel, dat het uit een oogpunt van financiering van het landbouwbedrijf wenselijk is de uitbetaling van de garantieprijs eerder te doen dan in het afgelopen melkprijsjaar. Hij is voornemens hierover tijdig met zijn ambtgenoot van financiën te overleggen mede in verband met de vraag of de stand van 's lands kas toelaat tegen het einde van het melkprijsjaar 1957/1958 een gedeeltelijke betaling te doen.

In verband met de omstandigheid, dat bij de vaststelling van de verrekenprijs is gehouden met de blokkering van de vergoeding van de ververhoging geen invloed gehad op de hoogte eigenaarslasten, heeft deze zogenaamde straatprijs voor consumptiemelk.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-02-25

Minister akkoord met voorstel

Nabetaling melkprijsgarantie vastgesteld op ruim 2 cent

De garantieprijs voor de melk over het melkprijsjaar 1956-1957 was, zoals bekend is, 28.40 cent per kg melk van 3,7 pet. vet. In de loop van het jaar zijn de lonen in de landbouw verhoogd. Dit hield in, dat ook de garantieprijs moest worden verhoogd en wel met 0.025 cent. De garantieprijs is dus geworden 28.425 cent per kg van 3,7 pet. vet.

Het *landbouwschap* heeft vorig jaar aan de minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening voorgesteld bij deze algemene garantieprijs een verschil te maken tussen de kleigebieden met lagere kostprijs enerzijds en de overige gebieden anderzijds. Dit verschil zou bedragen 1,8 cent per kg. Hierdoor zou de algemene garantie van 28,425 cent gesplitst worden in een garantie voor de kleigebieden van 27,025 cent per kg, en voor de overige gebieden van 28,825 cent per kg.

Akkoord

De minister heeft zich, aldus een mededeling van het landbouwschap, tenslotte met dit voorstel akkoord verklaard, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat men bij deze differentiatie binnen de gemiddelde garantieprijs van 28,425 cent zou blijven.

Bij de uitvoering van deze differentiatie in de praktijk bleek het echter noodzakelijk uit te gaan van de bodemvruchtbaarheid en cultuurtechnische toestand bij de afbakening van de gebieden.

Op grond van deze normen zijn de gebieden afgebakend, welke voor de lagere garantieprijs in aanmerking komen. De omvang van deze gebieden bleek echter niet voldoende te zijn om de aanvankelijk voorgestelde differentiatie van 27,025 cent en 28,825 cent volledig te kunnen toepassen binnen de gemiddelde garantie van 28,425 cent per kg. Het bestuur van het landbouwschap heeft toen besloten het ontbrekende bedrag om te slaan over alle melk van alle gebieden, hetgeen betekent 0,19 cent per kg. melk.

Hierdoor wordt de garantie: voor de kleigebieden $27,025 - 0,19 = 26,835$ cent per kg., voor de overige gebieden $28,825 - 0,19 = 28,635$ cent per kilogram.
Op deze wijze wordt de gemiddelde garantie van 28,425 cent voor alle melk toch bereikt.

Opbrengst

De gemiddelde opbrengst van alle melk in het afgelopen garantiejaar kan gesteld worden op 24,49 cent per kg. Hierbij is dan al rekening gehouden met een kleine nabetaling van het saldo van het *zuivelfonds*, welke apart zal geschieden. De nabetaling op de garantie wordt: voor de kleigebieden (dus de gebieden met de lagere toeslag) $26,835 - 24,49 = 2,345$ cent per kg. Van deze nabetaling wordt echter 1 cent per kg. „vertraagd” uitbetaald, en wel in begin 1959.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-02-28

Vetgehalte geen basis meer voor nabetalingen melk

Besluit van *Produktschap Zuivel*

(Van een onzer verslaggevers).

Tot dusverre was de uitkering van de nabetalingen voor de melk aan de veehouders door het *Zuivelfonds* en het *landbouw- egalisatiefonds* geregeld op basis van het vetgehalte. Donderdag is in het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* besloten de uitkeringen van 31 maart a.s. af te doen geschieden op basis van de hoeveelheid geleverde melk.

De reden hiervoor is deze: Van de fabriek ontvangen de boeren een betaling van de melk op basis van het vetgehalte (thans ook gedeeltelijk op basis van het eiwitgehalte). Voor één bepaalde hoeveelheid melk ontving een boer met bijvoorbeeld 4 procent vet in deze melk dus meer dan een boer met bijvoorbeeld 3 en een half procent vet. Het *zuivelfonds* en het L.E.F. betaalden vervolgens ook nog eens alleen op basis van het vetgehalte, zodat de boeren die melk met een hoger vetgehalte leverden tot drie maal toe voor eenzelfde hoeveelheid melk meer kregen dan boeren waarvan de melk een lager vetgehalte heeft.

Om deze reden en om een andere heeft men besloten de uitkeringen uit het *zuivelfonds* en ‘t L.E.F. voortaan op basis van de hoeveelheid melk te doen geschieden.

De andere reden is het feit, dat dit jaar voor het eerst de adviezen aan de minister van landbouw inzake de garantieprijs eveneens gebaseerd zijn op berekeningen, die verband houden met de hoeveelheid melk.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-03-04

Melk in de handel met 3.75 procent vet

De regering heeft voor het melkprijsjaar 1957-1958 de melkprijsgarantie vastgesteld op 28,85 cent per kilo melk met een vetgehalte van 3,7 procent. De garantieprijs is dit jaar 0,425 cent per kilo hoger dan vorig jaar en 0,95 cent per kilo lager dan ‘t Landbouwschap had voorgesteld.

De nieuwe melkprijs is bekendgemaakt in een door de minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening, dr. ir. A. Vondeling ondertekende nota aan de Tweede Kamer.

Uit deze nota blijkt, dat de regering verder de volgende besluiten heeft genomen:

- 1) Behalve melk met 2,5 procent vet komt er melk in de handel met 3,75 procent vet, die ongeveer een dubbeltje per kilo duurder zal zijn.
- 2) Het ligt in de bedoeling de opheffing van het zogenaamde mengverbod mogelijk te maken, waardoor het maken van een melange van boter en margarine niet meer verboden zal zijn. Het is nog niet bekend wanneer er melange zal komen, hoe die zal zijn samengesteld en wat ze zal kosten.
- 3) De verhoging van de garantieprijs voor de boeren zal geen verhoging van de melkprijs voor de consument meebrengen. De regering zal het verschil in de vorm van extra subsidie voor haar rekening nemen. Zij verwacht dat dit verschil o.a. kan worden opgebracht door de hogere prijs voor de vettere melk. Op die melk wordt namelijk helemaal geen subsidie meer gegeven.
- 4) De garantieprijs voor de melk zal alleen gelden voor dezelfde hoeveelheid melk die in het vorig melkprijsjaar is geproduceerd, dan zullen de veehouders voor die meerdere hoeveelheid slechts de zogenaamde wereldmarktprijs krijgen, die zeer aanzienlijk ligt beneden de garantieprijs.
- 5) Het melkverbruik op de scholen zal met financiële steun van de overheid worden bevorderd.

Het nieuwe melk- en zuivelbeleid van minister Vondeling heeft het *Landbouwschap* ernstig geschokt. In een eerste commentaar werd de motivering van dit regeringsbeleid onaanvaardbaar genoemd. Ernstig is het bezwaar tegen de beslissing tot verlaging van de gevraagde garantieprijs op grond van het feit, dat de pachtprizen nog niet volledig zijn aangepast aan de nieuwe pachtnormen. De regering neemt met deze beslissing een deel terug van haar toezegging aan de landbouw om de garantieprizen te verhogen in verband met de gestegen kosten van grond en gebouwen.

Om principiële redenen wordt het onjuist geacht het prijsbeleid volledig los te maken van de kostprijsberekeningen van het L.E.I. De geschatte verlaging van de rente op bedrijfskapitaal tot 4,5 procent in deze berekening wordt onaanvaardbaar geacht.

Leeuwarder Courant, 1958-03-12

Nieuwe Melkbeleid geen oplossing voor zuivel

Voorzitter zuivelschap zegt: 'Onafzienbare moeilijkheden met boter'

DEN HAAG, Aan het einde van zijn toespraak in het *Productschap voor Zuivel* vanmorgen in de vergadering in den Haag over de regeringsmaatregelen ten aanzien van de melk en de zuivel, concludeerde de voorzitter, Ir. B. van Dam, dat deze maatregelen vrijwel niets inhouden om een oplossing te geven voor de moeilijkheden, waarmee de zuivelwereld worstelt, in verband met de ernst en de urgentie van het vraagstuk van de zuiveloverschotten vroeg hij zo snel mogelijk beraad.

Ir. Van Dam bleek ernstig teleurgesteld over het niet aanvaarden van de voorstellen van het *Landbouwschap* en het *Zuivelschap*. Hij vroeg zich af, hoe het nieuwe beleid zal werken op de afzetcrisis in de boter.

In de winter 1956/57 was een grote prijsval op de Engelse markt oorzaak van een geforceerde afzet van koelhuisboter op de eigen en buitenlandse markten. Na een gunstig voorjaar voor „volle” produkten bleek een grondige wijziging der marktordenende maatregelen nodig.

Reeds wekenlang brengt thans de 230 ton verse boter per week op de binnenlandse markt de inleveringsprijs van f4.34 per kg op. De uitvoer van verse boter is slechts op gang te houden met subsidies van de koelhuisboter (ouder dan acht weken) is 15.000 ton in het binnenland afgezet tegen f3.03 per kg terwijl 11.000 ton tegen een rijksdaalder per kilogram is uitgevoerd.

Minder verse boter

Het gevolg van de inleveringsregelingen voor verse boter is in de huidige malaise-omstandigheden nauwelijks te aanvaarden, zo zeide ir. Van Dam. De afzet van verse boter is 250 ton per week, of 350 tot 400 ton per week minder, dan toen geen koelhuisboter op de markt was. De gehele winter door is wekelijks bij het in- en verkoopbureau zuivel (I.V.Z.) 500 tot 600, ja ook 700 tot 800 ton verse boter, waarvoor geen afzet is, ingeleverd.

Een gedeeltelijke oplossing voor deze afzetcrisis was vervat in het voorstel het standaardisatiepercentage van de drinkmelk op drie procent te brengen bij een prijsverhoging van twee cent per liter. Hierdoor zou 9000 ton boter minder worden geproduceerd dan bij de huidige afroming tot 2,5 procent. De melkgebruiker zou dan jaarlijks driekwart kilo melkvet meer krijgen, hetgeen door voedingsdeskundigen niet bezwaarlijk wordt geacht.

Ondanks verhoging van het vetpercentage in drinkmelk zou toch nog 18.000 ton verse boter worden ingeleverd bij vooruitzicht op een winterafzet in het buitenland van 4000 ton. Door echter een agressieve uitvoerpolitiek voor „volle” produkten te voeren (gecondenseerde melk en volle melkpoeder) zou echter een te grote boterproduktie en daarmee een te groot koelhuisoverschot voorkomen kunnen worden.

„Dit spel.....”

Zich onthoudend van een uitspraak over de garantieprijs stelde Ir. Van Dam wel, dat het beperken van deze garantie niet zal leiden tot produktiebeperking op korte termijn. Het niet doorberekenen van de 0.4 cent per liter prijsverhoging voor standaardmelk in verband met de verrekenprijs voor drinkmelk, doch het verhogen van het consumentensubsidie met dit bedrag doet bij ir Van Dam naar de reden van „dit spel met begrippen en bijdragen uit de schatkist” vragen. Indien het vetgehalte op 3 procent zou zijn gebracht, dan zou hetzelfde resultaat verkregen zijn.

Ir. Van Dam kritiseerde het in omloop brengen van volle melk. Hij ziet slechts geringe verkoop daarvan. De verkoop van volle melk in Zweden, Duitsland en Oostenrijk loopt van drie tot 6,5 procent van het totaal. De standaardisatie ligt daar echter op ongeveer drie procent.⁶

Minister Vondeling blijkt zich slechts zeer ten dele te kunnen verenigen met het voorstel om door een algemene toeslagregeling de uitvoer van volle melkprodukten buiten de Euromarkt te bevorderen. Hij geeft in overweging deze toeslag alleen te geven voor landen en gebieden,

6 Wat ook zo uit kwam! „De 10 cent duurdere melk werd praktisch niet gedronken” aldus een commentaar dagblad *De Tijd* van 18 juli 1958. (ZD. 1958-09-11) besluit het PZ een onderzoek – enquête – in te stellen naar de oorzaken van het bijzonder lage verbruik. **Resultaat ??**

waar Nederland door bepaalde maatregelen van andere landen een ongunstige concurrentiepositie inneemt. Van een agressieve uitvoerpolitiek zal dus weinig terecht komen. aldus Ir. Van Dam.

Leeuwarder Courant, 1958-03-12

Boze woorden over melkbeleid in zuivelschap

Boze woorden over de regeringsbeslissingen inzake het handhaven van standaardmelk met 2.5 procent vet en het in de handel brengen van volle melk met 3,75 procent vet en van boter, margarinemelange zijn in de bestuursvergadering van het *productschap voor zuivel* gesproken.

De heren G. J. Blink, dr. E. van de Wiel namens de *Ver. voor Zuivelindustrie en Melkhygiëne* en de *Kon. Ned. Zuivelbond F.N.Z.*, Ir. J. B. Ritzema van Ikema namens de *Coöp. Zuivelaan-koopverenigingen* en de heer J. F. Abma namens de veehouderij vroegen zich af of het voor de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie nog zin heeft verder te gaan, nu constructieve voorstellen om uit de zuivelimpasse te geraken door het regeringsveto getroffen zijn.

Door het produktschap is voorgesteld de melk op drie procent vet te standaardiseren, waardoor 9.000 ton boter minder op de markt zou komen. Van de dan nog te verwachten 16.000 ton koelhuisboter zou een afzet in het buitenland van 4000 ton zeker zijn. Het melkvet, dat voor de overige 12.000 ton zou worden gebruikt, meende het zuivelschap via een agressieve politiek van uitvoer van volle produkten als condens en melkpoeder naar landen buiten de Euromarkt te kunnen wegwerken. De daardoor te verbeteren opbrengst van de melk zou volgens ir. Ritzema 27 miljoen gulden in de schatkist houden. De 3-percent consumptiemelk zou met inbegrip van de thans verhoogde verrekenprijs 2,4 cent per liter meer aan de verbruiker gaan kosten, dan de huidige melk. Wil men die melk slechts een cent in prijs verhogen, dan zou 21 van de 27 miljoen gulden daartoe in verhoogd subsidie nodig zijn. Winst voor de schatkist zes miljoen gulden.

Nu de regering het plan van het produktschap heeft verworpen is het niet mogelijk de agressieve uitvoerpolitiek te gaan voeren. Wij kunnen 25.000 ton koelhuisboter aan het eind van dit jaar verwachten, waarvoor alleen afbraakprijzen zullen kunnen worden gemaakt, aldus ir. Ritzema. Het op de markt brengen van melange zal door die voorraad koelhuisboter gefrustreerd worden, zo de margarine-industrie alsnog bereid zou zijn deze melange in de handel te brengen

Deze politiek zal miljoenen aan de schatkist kosten, zo zeide ir. Ritzema, evenals de andere vertegenwoordigers der werkgevers bleek hij van oordeel, dat de minister duidelijk moet worden gemaakt, waar de verantwoordelijkheid ligt. Zeker niet bij het produktschap. Welk standpunt door de meeste werknemers-vertegenwoordigers werd gedeeld. Zowel de heren A.P.C. Gulick, S. Th. van Bijsterveld en A. H. Schut namens de r.k. werknemers als de heer A. de Vries namens de chr. werknemers bleken ernstig verontrust en teleurgesteld.

Ook de heer S. van der Ploeg van de Alg. Ned. Agrarische bedrijfsbond was teleurgesteld over de regeringsbeslissingen, maar wille niet zo ver gaan als de andere spreken

(Zie voor de rede van ir. Van Dam voorgaande pagina)

Boze woorden over het melk- en zuivelbeleid

's-GRAVENHAGE, 12-3. - Boze woorden over de regeringsbeslissingen inzake het handhaven van standaardmelk met 2.5 % vet en het in de handel brengen van volle melk met 3,5 % vet en van boter/ margarinemelange, zijn in de bestuursvergadering van het bedrijfsschap voor Zuivel besproken.

De heer G. J. Blink, dr. E. van der Wiel, namens de *Ver. voor Zuivelindustrie en Melhygiëne* en de *Kon. Ned. Zuivelbond F.N.Z.*, ir. J. B. Ritzema van Ikema namens de zuivel-industrie, en de heer J. F. Abma namens de veehouderij, vroegen zich af of het voor de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie nog zin heeft verder te gaan, nu constructieve voorstellen om uit de zuivelimpasse te geraken door het regeringsveto zijn getroffen.

Door het produktschap is voorgesteld de melk op 3% vet te standaardiseren, waardoor 9.000 ton boter minder op de markt zou komen. Van de dan nog te verwachten 16.000 ton koelhuisboter zou een afzet in het buitenland van 4.000 ton zeker zijn. Het melkvet, dat voor de overige 12.000 ton zou worden gebruikt, meende het Zuivelschap via een agressieve politiek van uitvoer van volle produkten als condens en melkpoeder naar landen buiten de Euromarkt te kunnen wegwerken.

De daardoor te verbeteren opbrengst van de melk zou volgens ir. Ritzema 27 miljoen gulden in de schatkist houden. De 3-percentage consumptiemelk zou met inbegrip van de thans verhoogde verrekenprijs 2,4 cent per liter meer aan de verbruiker gaan kosten dan de huidige melk. Wil men die melk slechts één cent in prijs verhogen, dan zou 21 van de 27 miljoen gulden daartoe in verhoogd subsidie nodig zijn. Winst voor de schatkist: 6 miljoen gulden.

Nu de regering het plan van het produktschap heeft verworpen, is het niet mogelijk de agressieve uitvoerpolitiek te gaan voeren.

Nieuwsblad (voor Gorinchem), 1958-03-14

Melkprijs

(Uit Vrij Nederland)

Minister Vondeling is niet ingegaan op de suggestie van het *Produktschap voor Zuivel* om het vetgehalte van de gestandaardiseerde melk te verhogen met een half percent en de prijs met twee cent. Wel zal, omdat velen het wensen, volle melk beschikbaar komen (prijsverhoging tien cent) en natuurboter gemengd mogen worden met margarine. De garantieprijs voor melk is vastgesteld op f28.85 per 100 kg met een vetgehalte van 3,7, doch geldt alleen voor dezelfde hoeveelheid die ook in het vorige melkprijsjaar werd geleverd.

Nederland heeft op het ogenblik te veel melk en dus ook te veel boter. De minister baseert zijn besluit op de overweging, dat consumptie van volle melk de boterproductie kan remmen. Hij laat echter de melkgebruiker vrij in zijn keus, welke melk hij zal drinken.

Verhoging van het vetgehalte met een half procent zou niemand proeven, zeggen de kenners. De melkprijsverhoging zou een groot bezwaar zijn. Nu is aan de zuivelorganisaties de taak het drinken van volle melk te propageren en dit doende de voorraden koelhuisboter te vermindere-
ren.

Er zal over dit besluit nog menig woord vallen. Maar de voedingswaarde 1 van melk schuilt meer in „de plas“, dan in het vet. En daarom lijkt het ons juist de gebruiker zelf te laten kiezen of hij al dan niet een dubbeltje meer wil betalen.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1958-03-17

F. den Hartog heeft bezwaar tegen melkprijsbeleid

Woensdag heeft de heer F. den Hartog te Hoogblokland in de 2e Kamer, toen de nota betreffende het melk- en zuivelbeleid voor het melkprijsjaar 1957-1958 aan de orde was, vele bezwaren hiertegen in gebracht, naar wij in het kamerverslag van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* lezen.

De heer Den Hartog (lib.) acht het tekenend, dat thans opnieuw behoefte bestaat aan een gesprek met de regering over het melkbeleid.

Het is voor spreker de vraag of de nieuwe bewindsman niet wat al te snel is geweest bij het nemen van zo belangrijke beslissingen. De termijn was wel erg kort.

Spreker vraagt zich af, of het zo langzamerhand niet naar een boerenbezoldigingsbesluit gaat.

Spreker meent, dat het toch die kant niet op moet. Hij kritiseert in dit verband de eenzijdige verbreking door de minister van de afspraak met ‘t L.E.I.

Dat de georganiseerde landbouw niet bepaald te spreken was over de prijsverlaging, is historisch gezien niet verwonderlijk. Heel anders ligt het met de afremming van de produktie. Het bedrijfsleven heeft daar wel begrip voor, maar de veehouders hebben dat niet. Het gaat hen boven de pet. Welk effect verwacht de minister van deze maatregel ?

Het bedrijfsleven staat hier voor een uiterst moeilijk vraagstuk. Wat de consumptiekant van de maatregelen betreft betreurt spreker dat de minister niet is ingegaan op het eensluidende advies van het *Produktschap Zuivel* om het vetpercentage van de melk op 3% te stellen.

Spreker betwijfelt of we nog ooit van het melksubsidie af zullen komen.

De verwachting over het gebruik van de duurder vettere melk zijn niet hoog gespannen. De margarine-industrie voelt niet veel voor het maken van boter-en-margarine-melange.

Hoe past dit beleid in het kader van de Euromarkt? Hoe zal de taak van de produktschap hierbij zijn. Spreker heeft geen principiële bezwaren tegen deze melange, maar hij is het eens met de verwachting van de margarine-industrie.

Spreker heeft dus veel bezwaren tegen ‘t uitgestippelde beleid. Eventueel zal hij een uitspraak aan de Kamer vragen met als inhoud, dat de minister de door het L.E.I. ingecalculeerde rentevergoeding eenzijdig heeft verlaagd, dat de minister de afspraak inzake de doorberekening van de eigenaarslasten niet is nagekomen en dat deze gang van zaken ernstig wordt betreurd. Voorts zal daarin de vrees worden uitgesproken dat door de ver gaande ombuiging van het be-

leid het vertrouwen van het agrarisch volksdeel ernstig wordt geschokt en wordt erop aangedrongen om een herziening van de melkprijs in overweging te nemen.

Volgens de N. R. C. van vrijdag repliceerde de heer Den Hartog op het betoog van de bewinsman.

De heer Den Hartog (lib.) zegt geen klachten te hebben over het gevoerde overleg maar wel over het resultaat. Zonder overleg te plegen heeft de minister aangekondigd, dat hij volgend jaar van een andere bedrijfsgrootte zal uitgaan. Ook inzake de kwestie van de rente is eenzijdig door de minister besloten.

Wat de eigenaarslasten betreft blijft spreker ontkennen, dat de gemaakte afspraak is nagekomen. In de bestedingsnota zijn bepaalde bedragen genoemd waar de minister, nu aan gaat toeren.

Spreker ziet geen aanleiding om de gisteren door hem aangekondigde motie binnen te houden. Hij dient de motie in met de strekking, dat de regering de door het L.E.I. in de kostprijsberekening ingecalculeerde rentevergoeding eenzijdig heeft verlaagd en dat niet gehandeld is volgens de overeengekomen uitgangspunten, hetwelk door de Kamer ten zeerste wordt betreurd.

Voorts wordt de vrees uitgesproken dat door de ombuiging van het beleid het vertrouwen van 't agrarische volksdeel geschokt is en dat in overweging wordt gegeven de melkprijs voor het lopende jaar alsnog te herzien, waarbij de gemaakte afspraken in acht genomen dienen te worden.

De motie wordt verworpen met 22 tegen 99 stemmen (voor stemden de lib., de comm., de S.G., de heer v. Weel (kath.v.) en van de c.h. fractie de heren Schmal, Van de Wetering, De Ruiter en Calmeyer.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1958-04-01

Verbond van Nederlandse werkgevers spreekt zich uit over zuivelprobleem

Vraag naar geheel nieuw systeem urgent

's-**GRAVENHAGE**, 1-4. De door de minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening genomen beslissingen ten aanzien van de garantieprijs voor melk en het zuivelbeleid hebben tot grote beroering aanleiding gegeven, zo schrijft het *Verbond van Nederlandse werkgevers* in zijn orgaan „De Industrie”.

In een langdurig debat in de Tweede Kamer is van vele zijden het beleid van de bewindsman scherp bekritiseerd, wat er toe leidde, dat o.a. een motie werd aangenomen, waarin wordt uitgesproken, dat de garantieprijs voor melk 0,2 cent hoger behoort te zijn dan door de minister is vastgesteld.

Het wil het verbond voorkomen, dat hiermede de problemen allesbehalve zijn opgelost, omdat men zo is voorbijgegaan aan het vraagstuk, dat daaraan in werkelijkheid ten grondslag ligt. Aan de landbouwbevolking is door de regering een redelijk bestaan toegezegd. Niemand zal volgens het verbond de boeren en de landarbeiders een redelijk bestaan misgunnen en wan-

neer van tijd tot tijd de overheid moet helpen om moeilijkheden te overwinnen, zal daarvoor zeker volledig begrip bestaan.

Maar, aldus het verbond, zijn wij niet helemaal op de verkeerde weg, wanneer ieder verband tussen de prijzen, die de landbouw voor zijn produkten kan maken, en het inkomen dat hem wordt gegarandeerd, gaat ontbreken?

De opbrengstprijzen, die de, boer in de afgelopen jaren voor de melk heeft kunnen maken, vertonen, ook afgezien van de consumptiemelk, waarvan de prijs door overheidsmaatregelen wordt gesteund, een vrij constant beeld. Zelfs kan men vaststellen, dat de gemiddelde opbrengst over 1957 iets hoger is geweest dan in de meeste voorgaande jaren. Daartegenover zijn de produktiekosten aanzienlijk gestegen en wel van 17½ cent per kg. in 1951 tot ongeveer 27 cent in 1957.

Een zuivelprobleem

Niemand, die van deze gegevens kennis neemt, zal zich er meer over verwonderen, dat wij thans voor een zuivelprobleem staan.

De belangrijkste vraag is echter niet, aldus nog steeds het verbond, of wij door de subsidie wat te verhogen of door de consument te dwingen iets vettere melk te drinken nog weer een tijdje door kunnen gaan, maar wel of niet een systeem, waarbij aan een deel van het bedrijfsleven een garantie voor een redelijk inkomen wordt gegeven, zonder dat daarbij de verkoopwaarde van de geproduceerde goederen een overwegende invloed heeft, tot onaanvaardbare consequenties leidt.

En dat deze vraag in de naaste toekomst steeds dringender naar voren zal komen, lijdt naar de mening van het verbond geen twijfel, wanneer men enerzijds ziet, dat de prijzen van de zuivelprodukten de laatste tijd een niet onaanzienlijke daling vertonen, terwijl anderzijds de landbouw de invoering van een dusdanig werkclassificatiesysteem bepleit, dat de produktiekosten nog weer zouden stijgen.

In een tijd van algemene conjuncturele teruggang of aarzeling zal men ook in deze sector moeten accepteren dat de netto-inkomens enige vermindering ondergaan, en dit niet in de laatste plaats ter wille van de zo noodzakelijke rationalisatie, zo concludeert het verbond van Nederlandse werkgevers.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-04-05

Mededelingen van de Minister Vondeling

Rampzalige daling zuivelprijzen op internationale markt

Slechts gedeeltelijke invoering werkclassificatie in landbouw

Tengevolge van een rampzalige ontwikkeling van de prijzen van de zuivel op de buitenlandse markt, zal de opbrengst van de melk in de periode november 1957-november 1958 ongeveer f100 miljoen lager zijn dan aanvankelijk werd verwacht, zodat rekening moet worden gehouden met een veel grotere garantieuitkering dan de geraamde f220 miljoen aan de melkveehouders. Het geraamde tekort van het *Landbouw-Egalisatie Fonds* van f326 miljoen wordt hierdoor zeer aanzienlijk hoger, hetgeen de regering dwingt tot de uiterste behoedzaamheid ten aanzien van de uitgaven.

Aan bepaalde verlangens, zoals invoering van de werkclassificatie in de landbouw met verbetering van de landarbeiderslonen, verhoging - alsnog - van de *garantiemelkprijs* voor de veehouders en verbetering van de slijtersmarge voor de gestandaardiseerde melk, kan dan ook nog niet direct of slechts ten dele worden tegemoet gekomen. Ook bij de garantieprijzen voor de akkerbouwprodukten moest mede hierdoor enigszins van de voorstellen van het *Landbouwschap* worden afgeweken, zo deelt de minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening mee.

Melkslijters houden nog zelfde winstmarge

Naar de minister verder meedeelt heeft de regering zich bij de vaststelling van de garantieprijzen voor de producenten van tarwe, voedergranen, suikerbieten en fabrieksaardappelen van de oogst 1958, opnieuw beraden over de nieuwe garantieprijs voor melk, die op 3 maart 1958 werd bepaald op f 28,85 per 100 kg melk met 3,7% vet. Het beraad stond uiteraard ook in het licht van de gedachtenwisseling over het melk- en zuivelbeleid in de volksvertegenwoordiging en de door de Tweede Kamer aanvaarde moties.

Het hernieuwde overleg over de melkprijs betrof o.m. ook de gevolgen van de tot loonsverhoging van de landarbeiders leidende invoering van de werkclassificatie in de landbouw en het sterke verlangen van de melkslijters tot een zekere verhoging van de slijtersmarge. Inwilliging van deze op zichzelf niet ongerechtvaardigde wensen zou ook een verhoging van de prijs der consumptiemelk en een aanzienlijke verhoging van het tekort van het landbouwegalisatiefonds tengevolge hebben. De regering acht beide gevolgen onder de tegenwoordige omstandigheden zeer ongewenst.

In een spoedvergadering op verzoek van het *Produktschap voor Zuivel* met de minister van landbouw op woensdagavond 2 april jl. gehouden, is melding gemaakt van een bedroevend slechte ontwikkeling van de internationale zuivelmarkt.

In het sombere licht van deze ontwikkeling heeft de regering besloten de garantiemelkprijs niet te wijzigen. Ook de garantieprijzen van akkerbouwprodukten zijn dientengevolge enigszins lager dan door het Landbouwschap werd gevraagd. Om dezelfde reden kan de gevraagde loonsverhoging van de landarbeiders door middel van de werkclassificatie, in te gaan in mei a.s., slechts ten dele worden toegepast. Ook de verlangens van de melkslijters kunnen niet direct en ten volle worden vervuld, zo meent de regering.

Beslissingen zijn voorts gevallen inzake de uitwerking van de garantiemethode voor het melkprijsjaar 1957-1958. Overeenkomstig de adviezen van het bedrijfsleven zal de uitbetaling van de garantietoeslag geschieden op basis van de hoeveelheid, dus per kg melk. Het ligt niet in de bedoeling in de garantieprijs - en dat geldt ook voor de suikerbieten - onderscheid te maken naar grondsoort van de produktiegebieden.

Aan het *Produktschap voor Zuivel* zal nog nader advies worden gevraagd over de wenselijkheid om bij de voorgenomen beperking van de melkgarantie rekening te houden met de ontwikkeling der produktie per gewest.

Gevolgen

In het algemeen, zo deelt de minister verder mee, leiden de nieuwe garantieprijzen voor de produkten van de oogst 1958 thans niet tot gevolgen voor de prijzen voor de consument. Voor zover consequenties voor de verbruikersprijzen in de toekomst kunnen optreden, zal dat voor de suiker gelden – hetgeen dan nog pas in de herfst tot uitdrukking zal komen – en waarschijnlijk niet voor andere produkten.

Over de gedeeltelijke invoering van de werkclassificatie in de landbouw, die loonsverhoging voor de landarbeiders met zich brengt, moeten nog besprekingen worden gevoerd, zodat eventuele gevolgen van doorberekening der kosten in de prijzen, thans nog niet kunnen worden aangegeven.

Leeuwarder Courant, 1958-04-21

Boter- en kaasprijs drastisch omlaag

Maatregelen tegen zuiveloverschotten

Bijna half miljard tekort op zuivelrekening van overheid

De regering heeft besloten de overschotten aan boter en kaas tegen een aanmerkelijk lagere prijs uit de markt te nemen, dan tot nu toe het geval was. Verwacht wordt, dat de boterprijs in ons land met ongeveer 30 cent per half pons pakje zal dalen, terwijl mettertijd ook een verlaging van de kaasprijs het gevolg zal zijn van deze regeringsmaatregel.

De regering handhaaft de garantieprijs voor de melk, hetgeen tot gevolg zal hebben, dat het tekort in het landbouw-egalisatiefonds, dat kortgeleden reeds 100 miljoen gulden hoger geraamd moest worden, nog eens met 104 miljoen gulden zal stijgen, waardoor het totale tekort op de zuivelrekening van het lopende jaar - een consumentensubsidie van ongeveer 58 miljoen meegerekend - vermoedelijk ongeveer 475 miljoen gulden zal bedragen.

De maatregel van de regering komt niet onverwacht. Reeds enige weken werd er in de handel rekening gehouden met de verlaging van de inleveringsprijzen voor zuivelproducten bij het In- en verkoopbureau van de zuivel. Deze inleveringsprijzen vormden een bodem in de markt, maar ze gaven de laatste tijd aanleiding tot een zeer grote voorraadvorming van boter, terwijl ook de kaasprijs op inleveringspeil was gezakt en er dus kaas bij het I.V.Z. kon worden ingeleverd. De inleveringsprijzen lagen in verhouding tot het buitenlandse prijspeil te hoog om tot een vlotte afzet van de producten te komen. Het *Produktschap voor Zuivel* heeft daarom voorstellen gedaan deze toeleveringsprijzen te verlagen om een hogere afzet te bereiken.

De inleveringsprijs voor boter is verlaagd van f 4,34 tot f 3,10 per kg. Volvette Goudse kaas daalde van f 1,87 op f 1,50 en Edammer kaas (veertig plus) zakte van f 1,67 op ongeveer f 1,35. De verlaging van de boterprijs komt vrij snel in de prijzen voor de consument tot uitdrukking. De kaasprijzen zullen ongetwijfeld ook op een lager peil terecht komen, doch dit is mede afhankelijk van de vraag uit het buitenland. Bovendien gelden de inleveringsprijzen van de kaas voor een jong produkt, terwijl de voorraden belegen kaas - waar in het binnenland de meeste vraag naar is - van een beperkte omvang is. Dit is dan ook de reden, dat prijs van belegen kaas zich pas geleidelijk bij de nieuwe situatie aan zal passen.

Drinkmelk duurder?

Deze verlaging van de inleveringsprijzen heeft tot gevolg, dat het verschil tussen de garantieprijs van de boer en de opbrengstprijs van de melk tot ongeveer zeven cent per kg oploopt, terwijl de regering de tot een hoeveelheid van 5,18 miljard kg melk beperkte garantie van 28,85 et per kg ongewijzigd zal laten.

In verband met de toestand van de schatkist en de verlaging van de consumptieprijs voor boter en kaas, bezint de regering zich nog op middelen om de financiële gevolgen voor de schatkist te vereffenen. De regering zal nu overleggen met de *Stichting van de Arbeid* en het consumentencontactorgaan hoe dit het beste kan. Waarschijnlijk gaan de gedachten van de overheid uit naar een verhoging van de prijs van de drinkmelk, waarop nog steeds een consumenten-subsidie rust van ongeveer vier cent.

Nieuwsblad (voor Gorinchem), 1958-04-25

Zuivel-impasse

(Uit Alg. Dagblad.)

Op de manier, waarop de overheid een duidelijk te grote zuivelproduktie heeft bevorderd, gaat het niet langer, tenzij de overheid bereid blijft deze tak van produktie voortdurend te steunen.

Dat zou echter een wel zeer ongelijke behandeling zijn. Met hetzelfde recht zou bijv. ook de scheepsbouw om steun kunnen vragen, want ook deze tak van nijverheid is op export aangewezen. Voor de zuivelboeren, de zuivelindustrie en de zuivelexporteurs is de situatie allernaamst. Zij weten op dit ogenblik niet waar zij aan toe zijn en zelfs, indien de regering bereid zou zijn om thans nog bij te springen, is het duidelijk, dat niet steeds meer belastinggeld mag worden aangewend om de duidelijk failliete zuivelpolitiek te continueren.

Verandering zal er dus toch moeten komen en hoe eer vooral de zuivelboeren weten waar zij aan toe zijn, des te eerder zullen zij zich op de werkelijkheid kunnen instellen. Het is derhalve nodig, dat minister Vondeling begint met de melkprijs van haar vervalsing te ontdoen en dat melk met een groter vetgehalte zo snel mogelijk aan de markt komt. Geschiedt zulks, dan zou men bij wijze van afkoop kunnen instemmen met het opruimen van de dit jaar onverkoopbare hoeveelheid boter tegen een gereduceerde prijs, maar dan zou tevens de regering aan de zuivelwereld duidelijk moeten maken, dat tegelijkertijd een andere koers dient te worden bepaald, omdat van het **boter-drama** geen repeterende breuk kan worden gemaakt.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-05-02

Veehouders ontvangen geblokkeerde gelden

Uitkeringen een jaar vervroegd

Ruim vijftig miljoen gulden zal binnenkort uit 's rijks kas aan de melkveehouders worden uitgekeerd. De regering, zo deelt het *ministerie van landbouw, visserij en voedselvoorziening* mee, heeft tot deze stap besloten als gevolg van de slechte prijsontwikkeling bij de afzet van zuivelprodukten, die tot een belangrijk gedaalde opbrengst van de melk heeft geleid. De zuivelfabrieken zullen daardoor een lagere prijs aan de melkveehouders moeten betalen, wat grote moeilijkheden schept in de financiering van het landbouwbedrijf en met name de geldelijke positie van de veehouder afbreuk doet.

De regering zou haar maatregel kunnen beschouwen als de uitkering van een voorschot op de na afloop van het lopende de melkprijsjaar 1957-1958 te bepalen nabetaling van de garantie-

prijs voor de melkveehouder, maar zij geeft er de voorkeur aan de vijftig miljoen gulden - één cent per kilogram - geblokkeerde gelden van de melkprijsgarantie 1956-1957 voor dit doel te bestemmen.

Naar het *ministerie van landbouw, visserij en voedselvoorziening* nader toelicht, lag het sedert december 1957 in de bedoeling de geblokkeerde gelden van de doorberekening der verhoogde eigenaarslasten in de garantieprijs voor de melk in het begin van 1959 uit te betalen. De nieuwe situatie, die tot daling van de opbrengst van de melk leidt, noopt enerzijds tot bespoediging van de uitkering der gelden aan de rechthebbenden, terwijl verbetering van de kaspositie van het rijk anderzijds thans de mogelijkheid heeft geschapen tot uitbetaling van het geblokkeerde aandeel in de melkprijsgarantie 1956-1957.

Daarnaast zal minister Vondeling overeenkomstig zijn reeds bekende toezegging (antwoord op de desbetreffende betreffende vragen van het Tweede Kamerlid de heer ir. Vredeling van februari 1958) nagaan, of in de loop van het melkprijsjaar november 1957- november 1958 een gedeeltelijke nabetaling van de gelden der melkprijsgarantie voor dit jaar kan worden gedaan, indien de stand van 's rijks financiën dat dan toelaat.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1958-05-08

Hogere voorschotten uit het *Zuivelfonds*

's-**GRAVENHAGE**, 7-5. Het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* heeft vanochtend na breedvoerige discussies besloten het voorschot uit het *zuivelfonds-IX* aan de melkleveranciers te verhogen van f 1,50 tot f 3 per 100 kilogram.

Met hogere uitkeringen uit het *Landbouwegalisatiefonds* (L.E.F.) op basis van de garantieprijs voor ogen, durft men deze verhoogde voorschotten aan. De voorschotten zullen over de van 8 november 1957 geleverde hoeveelheden melk (plas) worden gedaan. Het saldo van het *zuivelfonds* wordt op het ogenblik becijferd op ruim 83 miljoen gulden. De verhoging van het voorschot zal 81 miljoen gulden vergen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-05-09

Overzicht van het zuivel-„drama”

Goedkopere boter en kaas om export weer op gang te brengen

Geraamde verlies van f 475 miljoen niet te laag begroot

(Van een onzer verslaggevers)

In de afgelopen maanden is er in de Nederlandse dagbladen enorme aandacht besteed aan de Nederlandse zuivelpolitiek. Dat er op dit terrein iets gaande is, is dus zonder meer duidelijk. Er heeft zich in een korte periode echter zoveel afgespeeld, dat het voor lang niet iedereen zonder meer mogelijk is zich een duidelijk beeld te vormen van de situatie op dit moment.

Wanneer wij ons op de huidige situatie bezinnen, moeten we eerst even teruggaan in de geschiedenis.

De omstandigheden voor de zuivelproductie lagen de laatste jaren bijzonder gunstig. Dit had tot gevolg, dat de produkten bij grote hoeveelheden de fabrieken verlieten. Al spoedig rees de vraag: waar moeten we met al deze produkten naar toe? Ook in de grote concurrerende landen als bijvoorbeeld Denemarken waren de productieomstandigheden gunstig. De importlanden hadden van alle kanten een ruim aanbod. Dit werd bevorderd door de moeilijkheid, dat de Vereinigde Staten zijn surplusvoorraden verkocht tegen uiterst lage prijzen en in vele gevallen, bijvoorbeeld in het Verre Oosten, zelfs schenkinden deed.

De export naar deze landen kon men dus hoegenaamd verwaarlozen. Toen in 1956 de grote vrije markt Engeland instortte, kwam Nederland dan ook voor het probleem te staan van een jaarlijks vet-overschot van ruim 20.000 ton. Een periodieke verlaging van de prijs van koelhuisboter na de instorting van de Engelse botermarkt, bracht niet veel verlichting en de koelhuizen werden voller en voller.

Overschotten

Het **produktschap voor zuivel** werkte in deze tijd koortsachtig aan plannen om zich op zo voordelig mogelijke wijze, dat betekent met zo weinig mogelijk verliezen, van deze voorraden en de te verwachten productie te ontdoen. Vrijwel alle buitenlandse markten waren intussen gesloten. De toeslagen op de uitvoer van boter naar Engeland was schrikbarend hoog. De **inleveringsprijs** was f 4,34 de prijs die Engeland voor een kilo boter betaalde was f 2,14, dat betekende dat de regering op elke kilo boter f 2,20 moest toeleggen, dus meer nog, dan de boter zelf opbracht.

Men wilde dus proberen de overschotten gedeeltelijk op de binnenlandse markt kwijt te raken, tegen prijzen, die weliswaar verlies zouden betekenen voor de regering, doch in mindere mate, dan waartoe men op dat moment gedwongen was.

Enige maanden geleden kwam het *zuivelschap* met een tweetal voorstellen. Het eerste voorstel was het vetgehalte van alle drinkmelk te verhogen van 2 en een half op 3 procent. Men hoopt hiermee 9 à 10 duizend ton boter per jaar aan de consument kwijt te raken. Het tweede voorstel was, globale toeslagen te geven op de export van volle condens en volle melkpoeder, teneinde deze export te verruimen.

Minister Vondeling had echter heel andere plannen. Hij stoorde zich nauwelijks aan de adviezen van het zuivelschap en kwam met zijn eigen vier punten ter tafel: **Ten eerste** naast de drinkmelk van 2½ procent vet nu ook „vle” melk, in dit geval vijf honderdste procent boven het gemiddelde: 3,75 procent vet.

Ten tweede, slechts incidentele globale toeslagen op de uitvoer van condens en volle melkpoeder.

Als derde punt wilde de minister de garantieprijs slechts laten uitbetalen over 5,18 miljard kilo melk. Hiermee hoopte hij de boeren tot productie-beperking aan te zetten. 5,18 miljard kilo is gebaseerd op de na-oorlogse top-productie van de melk, dat was die van 52 achtereenvolgende weken van het vorige melkjaar.

Als vierde punt kwam dan nog de opheffing van het mengverbod voor boter en margarine.

Van deze maatregelen werd niet veel succes verwacht in het *Produktschap voor Zuivel*. Dit had tot gevolg, dat men in antwoord op deze maatregelen met het voorstel kwam dan de inleveringsprijzen ook te verlagen.

De inleveringsregelingen zijn in het leven geroepen om de zomer- en winterprijzen van boter, kaas en mager melkpoeder enigszins in de hand te houden. Wanneer in de zomer de productie hoog is, kunnen de producenten hun produkten altijd tegen een redelijke prijs (de vastgestelde inleveringsprijs) kwijt aan de pakhuizen van het *In- en Verkoopbureau voor Zuivel* (I.V.Z.). In de winter kunnen eventuele tekorten van hieruit weer worden aangezuiverd. Op deze wijze kan men in de zomer geen onrustbarende prijsdaling krijgen vanwege de concurrentie en in de winter geen grote prijsstijging vanwege een te grote vraag.

Dit systeem heeft enige jaren prachtig gewerkt, totdat men aan de overproduktie toekwam, die tot de huidige situatie heeft geleid. Wanneer men nu de inleveringsprijzen laat zakken, zullen er meer zuivelprodukten op de binnenlandse markt afvloeien door de lagere prijs, terwijl voorts de industrie van „volle” produkten (condens en volle melkpoeder) het melkvet als grondstof goedkoper kan krijgen, hetgeen de concurrentiepositie op de buitenlandse markt weer verbetert.

Tot verlaging van de inleveringsprijzen is men thans overgegaan. Voor de consument zijn de gevolgen in de afgelopen weken reeds duidelijk merkbaar geworden. Overal zijn in de winkels de prijzen voor boter en kaas aanzienlijk verlaagd. Ook, en dat was de voornaamste bedoeling van deze verlaging, is de export weer flink op gang gekomen. Nog niet helemaal duidelijk is het, wat de financiële lasten voor de schatkist zullen blijken te zijn, maar het verloop van de zuivelafzet na de drastische verlaging der prijzen wekt wel de verwachting, dat het door de regering geraamde verlies van 475 miljoen gulden niet te laag is begroot.

Nieuwsblad van het Noorden, 1958-05-21

Iedereen geeft de schuld aan de ander

Chaotische toestanden op de internationale botermarkt

Engelse maatregelen, tegenover Nieuw Zeeland slechts een gebaar

(Van onze correspondent te Londen)

De Nieuw Zeelandse plaatsvervangende minister van Landbouw, Skinner, die al vijf maanden in Europa is om kracht bij te zetten aan de klacht van Nieuw Zeeland over oneerlijke concurrentie op het gebied van de boter-export naar Engeland, keert wel niet met lege handen, maar toch ontevreden naar huis terug.

De Engelse regering is Nieuw Zeeland weliswaar tegemoet gekomen, maar onvoldoende, waardoor de verkoop van Nieuw Zeelandse boter in Engeland verlies zal blijven opleveren. Dat verlies bedroeg tot nu toe f 180.000.000- per jaar.

De Engelse minister van Handel, sir David Eccles, heeft in het Lagerhuis verklaard dat maatregelen zullen worden genomen tegen Zweden, Finland en de Ierse republiek, indien zij doorgaan ver beneden kostprijs boter op de Engelse markt te brengen. Ook de boter-invoer uit Polen en andere Oosteuropese landen, welke zich aan dumping hebben schuldig gemaakt, zal worden beperkt.

Minister Skinner heeft deze compromis-regeling slechts onder protest aanvaard.

De totale boter-invoer in Engeland zal met ongeveer 10 pct. van het importcijfer over 1957, of met ongeveer 40.000 ton, worden verminderd.

De positie van de Nieuw Zeelandse boter zal daardoor worden versterkt. De handel verwacht van deze maatregel een geringe algemene verhoging van de boterprijs.

Het besluit van de Engelse regering is niet veel meer dan een gebaar tegenover Nieuw Zeeland, dat in de oorlog door de Britten werd aangemoedigd de boterproductie ten koste van grote offers tot een maximum op te voeren. Maar ook in vakkringen betwijfelt men of de Nieuw Zeelandse boterafzet door de maatregel werkelijk geholpen wordt. Mogelijk zal thans de produktie van Engelse boter, welke in de winkels ver in de minderheid is, worden vergroot.

Tegenover de klacht van Nieuw Zeeland over vermindering van de boteruitvoer naar Engeland kan wat Nederland betreft worden opgemerkt, dat twintig jaar geleden 75 pct. van alle door Engeland ingevoerde boter uit ons land kwam. Thans is dit nog maar 2 of 3 procent.

Onderlinge wrijvingen

De Britse regering heeft dezer dagen de invoer van Belgische boter tegen een belachelijk, lage prijs verboden.

Zonder op bijzonderheden in te gaan kan worden vastgesteld, dat de toestand op het gebied van de internationale boterexport vrij chaotisch en hoogst onbevredigend is. Er is praktisch geen land, zo verzekerde men ons van deskundige zijde, dat niet zijn boter door dumping of subsidies aan de man brengt. Het onverkwikkelijke is dat iedereen de schuld aan de ander geeft. Dank zij het feit, dat Engeland, Nieuw Zeeland, Australië, Denemarken en Nederland gezamenlijk hun boterpropaganda verzorgen, blijven onderlinge wrijvingen tussen hen tot een minimum beperkt.

Het algemene boter-surplus is niet alleen bevorderd door een nat jaar, maar ook doordat de Verenigde Staten surplusmelk geschonken hebben aan landen, welke tot de afnemers van de traditionele boterexporteurs behoorden.

De Zweedse boter, welke op de Engelse markt gesmeten werd, is door de Zweedse regering opgeslagen koelhuisboter. De Zweedse regering zou om politieke redenen de boter-productie sterk hebben aangemoedigd. Zweedse en Finse boter wordt in Engeland met andere geïmporteerde boter vermengd, terwijl Argentijnse boter voor industriële doeleinden wordt gebruikt. De Denen adverteren in de Engelse bladen dat zij zich niet aan dumping schuldig maken. De Deense boteruitvoer is ook het minst kwetsbaar omdat de Deense fabrieken gezamenlijk een nationaal merk op de exportmarkt brengen.

In de Nederlandse boterexport is eenheid helaas nog altijd ver te zoeken. In de winkels kan men hier waarnemen, hoe Nederlandse fabrieken leveren onder over het algemeen weinig aansprekende eigen merken. Met een gecoördineerde verkooporganisatie zou veel meer te bereiken zijn, vooral ook omdat de Nederlandse ongezoeten boter bij de Engelsen sterk favoriet is. De Nieuw Zeelandse boter kan hiermede in kwaliteit niet worden vergeleken.

De afzet van roomboter bijna verdubbeld⁷

Sinds prijsverlaging op 26 april j.l.

(Van onze Haagse correspondent).

Naar wij van de zijde van het *Produktschap voor Zuivel* vernemen, is de afzet van roomboter sinds de prijsverlaging op 26 april j.l. bijna verdubbeld. In de periode 26 april-17 mei is 4900 ton afgezet tegen 2600 ton in een even lange periode vóór de prijsverlaging. Deze vergelijking gaat alleen op als men een periode beschouwt, waarin geen koelhuisboter was te krijgen. Deze 4900 ton is natuurlijk niet het binnenlands verbruik. Ook de export, is hierbij inbegrepen.

De produktie van boter is in deze tijd van het jaar op z'n hoogst: ongeveer 3000 ton per week. Alles wat hiervan niet geëxporteerd of in het binnenland verbruikt wordt, gaat naar de koelhuizen. De voorraad, welke op deze manier gevormd wordt, zal vermoedelijk komende winter op de markt moeten worden gebracht, als de produktie van verse roomboter niet groot genoeg zal zijn, om de exportbehoeften en het binnenlands verbruik te dekken. Men zal dan dus genoodzaakt zijn koelhuisboter voor het binnenlands verbruik op de markt te brengen tegen nog lagere prijs dan in de afgelopen winter het geval was.

Leeuwarder Courant, 1958-07-12

251 zuivelcoöperaties bij exportverenigingen

Volgens het Jaarverslag over 1957 van de B.C.Z.V. (Bond van Coöperatieve Zuivelverkoopverenigingen) waar ook de Frico bij aangesloten is, waren op 31 december 1957 bij de in de B.C.Z.V. georganiseerde zeven zuivelverkoopverenigingen 251 deelgenoten aangesloten, die tezamen 269 fabrieken exploiteerden.

De produktie van de aangesloten deelgenoten bij de leden van de B.C.Z.V. bedroeg in 1957: 45.500 ton boter (1956: 44.600 ton), 75.036 ton kaas (1956: 71.400 ton) en 23.016 ton melkpoeder (1956: 19.500 ton).

In het verslag wordt vastgesteld, **dat het artikel boter sedert enige jaren** in de Nederlandse zuivelverhoudingen beschouwd kan worden als een technisch onvermijdelijke „**restgrootheid**”. De produktie er van vloeit noodzakelijk voort uit het vrijkomen van botervet bij het standaardiseren van consumptiemelk, het bereiden van kaas, geconcenseerde melk, volle- en magere melkpoeder en het terugleveren van ondermelk naar de boerderij. Vooral bij het standaardiseren van consumptiemelk kwam in 1957 een grote hoeveelheid botervet vrij, n.l. 24.380 ton. De totale Nederlandse boterproduktie was praktisch gelijk aan die in het voorafgaande jaar; geproduceerd werd 76.444 ton tegen 78.880 ton in 1956

⁷ Deze toename zou doorzetten, eind 1985 was er nog maar 4.500 ton in de koelcellen. Het PZ. vroeg zich zelf af of dit voldoende zou zijn voor het komende seizoen – NvhN 23 dec. 1958

Het aandeel van de deelgenoten van de coöperatieve zuivelverkoopverenigingen in de boterproductie bedroeg 59,5 pet (v.j. 58.2 pet). Gedurende het verslagjaar nam het binnenlands verbruik van boter toe van 32.172 ton in 1956 tot 41.744 ton in 1957: naar schatting was in het cijfer over 1957 18.000 ton koelhuisboter begrepen, tegenover ongeveer 2000 ton in 1956.

In de werelduitvoer van boter nam Nederland in 1957 de vierde plaats in na Nieuw-Zeeland, Denemarken en Australië. In de werelduitvoer van kaas de tweede plaats, direct na Nieuw-Zeeland, in de werelduitvoer van melkpoeder de derde plaats en in de werelduitvoer van gecondenseerde melk de eerste plaats.

Leeuwarder Courant. 1958-07-16

Ir. Van Dam laat somber geluid horen

Afzetmoeilijkheden in zuivel zwaarder

Boterconsumptie in Nederland kwam op vooroorlogs peil

„Wanneer wij een terugblik werpen op hetgeen de nu achter ons liggende maanden de zuivelwereld nationaal en internationaal hebben gebracht, dan moet ik een helaas in zijn algemeenheid somber geluid laten boren. Gelukkig zijn er voor de Nederlandse zuivelindustrie wel enkele lichtpunten te onderscheiden, doch niettemin is het totale beeld van de ontwikkeling in het eerste halfjaar van 1958 verre van bevredigend.’ Aldus verklaarde vanmorgen de voorzitter van het *Produktschap van Zuivel*, ir. B. van Dam, in een rede tijdens de openbare vergadering van het bestuur.

In de laatste maanden heeft de idee, dat de zuivelafzet in een crisis verkeert zich wel aan een ieder opgedrongen, met name geldt dit voor de boter, zo ging hij voort. In nagenoeg alle westerse landen is de melkproductie en daardoor de productie van boter toegenomen, waardoor de reeds bestaande afzetmoeilijkheden zijn vergroot. Verscheidene traditionele boter-importerende landen hebben hun grenzen voor boter gesloten, waardoor het aanbod op de weinige overgebleven markten zo is toegenomen, dat van een sterk overaanbod gesproken kan worden. Het resultaat is dan ook, dat - de overal sterk gedaalde prijzen ten spijt - de internationale voorraad, op dit moment nagenoeg onverkoopbare boter zeer hoog is. Alleen al de Nederlandse voorraad bedroeg op 30 juni 16.500 ton, dat is 4.500 ton meer dan een jaar tevoren. Bovendien kan worden verwacht dat de Nederlandse voorraden, ondanks de gestegen binnenlandse consumptie, tot het eind van het jaar zullen aangroeien tot zo'n 20.000 ton.

Productiebeperking

De beperking van de melkgarantie tot een kwantum van 5.18 miljard kg melk schijnt, aldus ir. Van Dam, niet tot het resultaat te leiden, dat de productie tot of onder die omvang beperkt blijft. De melkproductie steeg in de afgelopen zes maanden namelijk vergeleken met de twee vorige jaren, met 200.000 ton tot 3.300.000 ton, de afleveringen met een zelfde kwantum tot 2.800.000 ton. We dienen evenwel te bedenken, dat die beslissing om de garantie te beperken genomen is op een laat tijdstip. Daarnaast zijn de productievoorwaarden in dit halfjaar uitermate gunstig geweest. De vraag, welke weg bewandeld moet of kan worden om tot een zeker beperking van de productie te komen is in studie. Waarschijnlijk zullen de eerste resultaten van deze studie binnenkort openbaar worden gemaakt.

De totale productie van kaas bedroeg in de verstreken maanden 85.000 ton tegen 76.000 ton in de overeenkomstige periode van 1957.

De export beliep 46.000 ton tegen 39.500 ton in 1957 en 43.750 ton in 1956.

De binnenlandse consumptie van kaas blokt zeer sterk beïnvloed te zijn door de prijsdaling. Indien we de laatste vier weken als basis voor een calculatie nemen, dan valt uit het binnenlandse verbruik van 6200 ton in die periode op voorzichtige wijze een jaarlijkse consumptie van 76.000 á 80.000 ton te becijferen. Vergeleken met de binnenlandse kaasafzet in de twee voorafgaande jaren van 68 á 70.000 ton betekent dit een verbruiksstijging met twaalf tot vijftien procent sinds de prijsdaling eind april. De kaasvoorraden verminderden ondanks de grote produktie met 1800 ton.

Minder rooskleurig

Heel wat minder rooskleurig dan met de kaas staat het er nog steeds met de condens en het melkpoeder voor. Globaal gesproken kan gezegd worden, dat de verwachtingen die we van de verlaging van de boterinleveringsprijs hadden, met betrekking tot de exportkansen van volle condens en vol melkpoeder, in geen enkel opzicht door de ontwikkelingen schijnen te zijn bevestigd. Ik zeg hier met opzet „schijnen”, want ofschoon de omvang van de export dezer produkten sterk teleurstelt, kan zelfs bij benadering niet worden gezegd welk beeld de exportcijfers van condens en vol poeder te zien zouden hebben gegeven indien de boterprijs niet zou zijn verlaagd.

De produktie van vol poeder liep terug, als gevolg van de mindere afzetmogelijkheden van ca. 25.000 ton tot 13.000 ton, de export van 14.500 tot 12.500 ton. De voornaamste achteruitgang moet worden gezocht in de export in bulk. Als een van de oorzaken kan ik wijzen op het feit, dat een land als **België** zelf de produktie van vol poeder - zij het met behulp van een subsidie - ter hand heeft genomen. Produceerde dit land het vorige jaar nog slechts zo'n 800 ton, dit jaar zal de produktie van vol poeder daar zeker 4.000 ton bedragen.

De produktie van condens daalde van 143.000 ton tot 132.000 ton. de export van 114.500 ton tot 100.300 ton. De relatief sterker achteruitgang van de export vergeleken bij de produktie wordt verklaard door de gestegen binnenlandse afzet van koffiemelk. De daling van de condensexport vindt - voor zover het betreft de gesuikerde condens - haar oorzaak in de mindere vraag enerzijds en de groter concurrentie van Denemarken en Engeland anderzijds. Vooral het laatste land, dat zijn sterk toegenomen melkproduktie via de industrie naar de wereldmarkt dirigeert, ontpopt zich steeds meer als een grote concurrent.

Minder drinkmelk

De afzet van consumptiemelk en consumptiemelkprodukten toont, vergeleken met de eerste zes maanden van het vorige jaar, een achteruitgang, namelijk van 744.500 ton tot 717.900 ton. Deze daling is veroorzaakt door de prijsverhoging voor consumptiemelk, die 1 juli van het vorige jaar is doorgevoerd. Immers de met elkaar vergeleken perioden vallen respectievelijk voor en na deze prijsstijging. Overigens moet ik hieraan onmiddellijk toevoegen, aldus Ir. Van Dam, dat de omzetsdeling voor consumptiemelk voor meer dan de helft is gecompenseerd door een verdere stijging van het verbruik van koffiemelk.

De botersituatie, nationaal en internationaal, ziet er dreigend uit. De Nederlandse boterproduktie bedroeg in de eerste helft van 1958: 49.500 ton tegen 35.000 ton in dezelfde periode van 1957 en 40.000 ton in 1956.

Na de per 26 april getroffen prijsmaatregelen daalde de prijs voor verse boter in het binnenland tot ongeveer het peil waarop tevoren de koelhuisboter werd verkocht. Voor zover het

zich laat aanzien heeft dit geleid tot een aanmerkelijke stijging van afzet in het binnenland, welke volgens de laatst bekende cijfers thans op ca. 1000 à 1200 ton per week kan worden gesteld. Hiermede is het botervetbruik per hoofd van de bevolking weer op een cijfer gekomen dat nagenoeg gelijk is aan het vooroorlogse. De totale binnenlandse afzet aan koelhuisboter en verse boter beloopt daardoor in de eerste helft van 1958 ca. 25.000 ton tegen 20.500 ton in de eerste helft van 1957, toen eveneens, naast verse boter, koelhuisboter in consumptie werd gebracht.

Zeeuwsch Dagblad. 1958-07-16

Voorzitter Produktschap voor Zuivel:

Grote voorraad boter nagenoeg onverkoopbaar

(Van een onzer verslaggeefsters)

De voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, ir. B. van Dam, heeft in de openbare vergadering van het produktschap een overzicht gegeven van de situatie in de zuivelwereld gedurende de eerste zes maanden van dit jaar. Hij noemde de ontwikkeling van de zuivelindustrie van januari tot en met juni verre van bevredigend en sprak over een crisis in de zuivelafzet, die met name geldt voor de boter.

Situatie ziet er dreigend uit

In bijna alle westerse landen is de melkproduktie toegenomen. Verscheidene traditioneel boter-importerende landen hebben hun grenzen voor de boter gesloten. Er is sterk overaanbod en de interne nationale voorraad van - volgens ir. Van Dam - nagenoeg onverkoopbare boter is momenteel zeer hoog. Alleen al in Nederland bedroeg het overschot op 30 juni 16.500 ton; 4500 ton meer dan verleden jaar. De voorz. sprak de verwachting uit, dat deze hoeveelheid tegen het eind van dit jaar ongeveer 20.000 ton zal zijn.

Het vraagstuk van het boterover is buitengewoon moeilijk op te lossen. Het wordt bestudeerd door internationale organisaties, maar volgens ir. Van Dam valt het te betwijfelen, of de regeringen de nuttige aanbevelingen van deze organen binnen afzienbare tijd zullen opvolgen. De voorzitter verklaarde, dat de vraag, via welke weg men moet komen tot een zekere produktiebeperking, in studie is en dat de eerste resultaten van deze studie waarschijnlijk binnenkort openbaar gemaakt zullen worden.

Consumptiemelk

De prijsverhoging voor consumptiemelk, die op 1 juli van het vorige jaar werd doorgevoerd, veroorzaakte een achteruitgang van de binnenlandse afzet van 744.500 ton in de eerste helft van 1957 tot 717.900 ton in de maanden januari t/m juli 1958. De omzetsdaling is echter voor meer dan de helft gecompenseerd door een verdere stijging in het verbruik van koffiemelk. „De afzet van consumptiemelk met 3,75 pct vet is tot dusverre ver beneden de meest pessimistische verwachtingen gebleven”, aldus de voorzitter. Per week wordt ongeveer 230 ton vette dure melk verkocht tegen 29.000 ton melk met een vetgehalte van 2,5 pct. Opmerkelijk was de stijging in de afzet van room: van 5800 en 6900 ton in de eerste zes maanden van resp. 1956 en 1957 tot 7200 ton in 1958.

De botersituatie ziet er volgens ir. v. Dam dreigend uit. De Nederlandse produktie bedroeg in de eerste helft van 1958 ongeveer 49.500 ton tegen 35.000 ton in dezelfde periode van 1957. De koelhuisvoorraden stegen sinds 1 januari van 13.500 tot 16.500 ton.

De verlaging van de boterprijs op 26 april leidde tot een grotere binnenlandse afzet. Men schat de boterconsumptie nu op 1000 á, 1200 ton per week, wat wil zeggen, dat het boterverbruik per hoofd van de bevolking weer gelijk is aan het vooroorlogse.

Zowel de export van verse als die van koelhuisboter nam toe. Ondanks deze stijging en de hogere binnenlandse consumptie, groeiden de voorraden in de koelhuizen. De voorzitter besloot zIIn rede met de opmerking, dat de huidige situatie dringend verbetering behoeft.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-08-12

Graanhandelaren hebben kritiek op advies Landbouwschap

Kostprijs van melk wordt kunstmatig verhoogd

Garantiebeleid moet worden gewijzigd

Het *comité van graanhandelaren* heeft zijn zienswijze gegeven op de door het *landbouwschap* geadviseerde oplossing inzake het probleem van de te grote oneconomische melkproduktie in Nederland. In 'n communiqué zegt dit te Rotterdam gevestigde comité, dat moet worden nagegaan welke oorzaken tot deze overproduktie hebben geleid en gezegd wordt:

„In de afgelopen jaren heeft de regering de melkproduktie o.m. via haar melkbeleid aange-moedigd. De laatste jaren evenwel hebben zich in het buitenland structurele wijzigingen vol-trokken, waardoor de Nederlandse exportpositie voor zuivelprodukten in het gedrang is geko-men. Aan deze gewijzigde omstandigheden zullen wij ons moeten passeren.

Minister Vondeling heeft in juni nog gesteld, dat de verantwoordelijkheid voor deze aanpas-sing primair ligt bij de producenten, die niet geheel buiten het marktrisico behoren te staan.

Tot dusverre evenwel, aldus het comité, heeft de melkgarantieprijs een stimulans gegeven tot een grotere produktie. De produktiestijging is hier een sprekend bewijs van. In zijn rede voor de vereniging van fabrikanten van en handelaren in kunstmeststoffen en voederstoffen te Am-sterdam op 11 juni gaf minister Vondeling als zijn mening te kennen, dat volgens zijn inlich-tingen de melkveehouders het gebruik van kunstmest intensiveren en hun veestapel willen uit-breiden, waaruit spreker concludeerde, dat men uit hoofde van de melkgarantieprijs de melk-produktie niet zal inkrimpen.

Een heffing op krachtvervoer zal het verbruik wellicht doen dalen en in ieder geval een direc-te kostprijsverhogende werking hebben op melk, varkensvlees en eieren. Terwijl nu enerzijds moet worden gestreefd naar een aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden en een herori-ëntatie op de wereldmarkt, worden, aldus het comité van graanhandelaren, de kostprijzen kunstmatig verhoogd.

Deze ongerijmdheid dwingt, tezamen met de ernstige twijfel of een lager krachtvoerverbruik een afname van de melkproduktie zal betekenen tot een afwijzend standpunt ten opzichte van het voorstel van het landbouwschap. Om een economische omvang der melkproduktie te be-

reiken zal het garantiebeleid moeten worden afgestemd op de afzetmogelijkheden van de zuivelproducten.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-08-16

Beschikkingen heffingen bijdragen Consumptiemelk gewijzigd

In de staatscourant van gisteren zijn een wijziging heffingsbeschikking consumptiemelk 1958 en een wijziging bijdragebeschikking consumptiemelk 1958 verschenen.

Hierbij worden de heffingsbedragen, die na ontroming van volle melk tot standaardmelk betaald moeten worden door consumptiemelkbedrijven aan het *zuivelfonds* in overeenstemming gebracht met de geldende verrekenprijs van f 30.55 per 100 kg melk.

Door het wijzigen van de bijdragebeschikking wordt per 17 augustus in feite het subsidie op consumptiemelk uit het *Landbouw-Egalisatiefonds* verhoogd van f 4.15 op f 6.45 per 100 liter. Hiermee is de situatie, die eind april ontstond door de verlaging van de boterprijs, administratief rechtgetrokken. De wijzigingen hebben geen invloed op de straatprijs van standaardconsumptiemelk. Theoretisch betekenen zij een halve cent per liter verhoging op de straatprijs van volle consumptiemelk.

Friese Koerier, 1958-09-11

CBS. Gegevens: Koelhuisboter is in de week 25 aug. tot 31 aug. opgelopen met 1.339 ton tot 19.290 ton in totaal. [.....]

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-09-11

Samenwerking noodzakelijk

Voorzitter FNZ tegen productiebeperking

Correctie aanbevolen in prijsverhouding

In zijn rede, waarmede de voorzitter van de *Koninklijke Nederlandse Zuivelbond, F.N.Z.*, de heer G. H. E. M. van Waes, de algemene vergadering van deze organisatie gisteren in de Rivièrahal te Rotterdam, opende, getuigde hij van een vast vertrouwen in de toekomst van de Nederlandse melkveehouderij en de Nederlandse zuivelindustrie.

De heer Van Waes concludeerde dat er geen reden is om de produktie kunstmatig te beperken, behoudens wellicht enige correctie in de prijsverhouding tussen krachtvoer en melk. Met nadruk vestigde hij de aandacht op de taak, die het Nederlandse zuivelbedrijf te vervullen heeft in de Europese Economische Gemeenschap (EEG.) op grond van het feit, dat ons land bij uitstek geschikt is voor de melkveehouderij en daarbij op lage produktiekosten kan wijzen. Overigens drong spreker met kracht aan op een verdere verbetering van de produktiemetho-

den en op toenemende samenwerking tussen de zuivelcoöperaties om het beste resultaat tegen de laagste kosten te verkrijgen.

De hoofdvraag waarvoor de zuivel zich thans ziet geplaatst, luidt: moet de melkproduktie worden beperkt ja of neen ?

Men heeft zich af te vragen, of de produktiemiddelen, die thans worden gebruikt voor de voortbrenging van melk misschien bij een andere wijze van aanwending meer nut zouden kunnen opleveren.

Spreker gaf het advies daarover niet te snel te oordelen. Want het is geenszins eenvoudig de grond, de arbeid en in het vee en inventaris gestoken kapitaal voor een andere bedrijfsvorm dan melkproduktie te gebruiken. Houden we produktievermogen over waarvoor geen nuttiger toepassing is aan te geven, dan betekent dit verlies. Daarom was hij van mening, dat er geen reden is onder de gegeven omstandigheden produktiebeperking aan te bevelen.

Op twee in het oog springende feiten wilde de heer Van Waes de aandacht vestigen. Ten eerste gaf de laatste jaren het akkerbouwbedrijf slechtere uitkomsten dan de veehouderij. Ten tweede waren de krachtvoer prijzen laag in verhouding tot de garantieprijs voor de melk. Naar sprekers mening zou het aanbeveling verdienen de rendementsverhouding akkerbouw-veehouderij recht te trekken, teneinde te bereiken dat de boeren niet uit de akkerbouw zouden vluchten naar de veehouderij.

Leeuwarder Courant, 1958-09-17

Geen prijsdaling voor roomboter

(van onze landbouwredacteur)

Een bericht in een Amsterdams blad over de prijsverlaging van roomboter heeft tot moeilijkheden in de boterhandel geleid. Hoewel het bericht op zichzelf volkomen onjuist is, hebben winkeliers, grossiers enz. reeds bestellingen bij de fabrieken geannuleerd als gevolg van de te verwachten aarzeling die het bericht bij de kopers van boter teweeg kan brengen. Zuivelfabrieken remmen op het ogenblik de produktie in boter in binnenlandse verpakking.

Een prijsdaling van roomboter, gesproken wordt over 28 ct. per pakje, ligt ook niet in de lijn van de ontwikkeling, omdat de produktie in Nederland in de komende weken steeds meer op dezelfde hoogte komt als de consumptie van 1200 ton per week. Hoogstens kan een kleine prijsdaling van koelhuisboter verwacht worden. Een prijsdaling van verse boter wordt tegengehouden door de inleveringsprijzen voor zuivelprodukten, welke door de regering worden vastgesteld.

Minister Ir. Vondeling: in 1959 nauwelijks verbetering te verwachten

Garantieprijzen worden vroeger vastgesteld dan gebruikelijk was

(Van onze, parlementaire redacteur)

Het in het komende begrotingsjaar te voeren beleid, dat evenals in voorgaande jaren mede gericht zal zijn op liet verzekeren van een redelijke bestaansbasis aan de landbouw, moet uiteraard in het teken staan van de toenemende moeilijkheden bij de afzet van landbouwprodukten. Gezien de mate, waarin de Nederlandse landbouw een exporterende bedrijfstak is, vraagt het verloop van de export, naar volume en naar waarde, de bijzondere aandacht. Uit de tot dusverre beschikbare gegevens en de daarop gebaseerde ramingen, blijkt dat een verbetering in de situatie in 1959 nauwelijks kan worden verwacht. Aldus de *minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening* in de memorie van toelichting op zijn begroting voor 1959.

Hoewel het uitvoer-volume zich vrijwel over de gehele linie op een niet onbevredigend peil kon handhaven, is met name de situatie op het gebied van de zuivel zeer ongunstig ten gevolge van de sterke prijsdaling van boter en kaas. De tuinbouwsector vertoont een relatief gunstig beeld. Ook de export van de produkten in de vee- en vleessector en in de pluimveesector kon zich handhaven. De cijfers over de exportprijzen mogen tot een zekere hoogte als kenmerkend worden beschouwd voor de economische toestand van de Nederlandse landbouw. Het beeld wordt echter nog somberder, indien men er op let, dat de kostenfactoren een voortgezette stijging te zien geven, die ver uitgaat boven de stijging van de prijzen (exclusief toeslagen) voor de landbouwprodukten en die door de voortschrijdende verhoging van de produktiviteit slechts zeer ten dele wordt vergoed.

De vraag rijst, aldus de minister, of de weinig rooskleurige situatie van, voorbijgaande aard is dan wel dat een structurele ontwikkeling gaande is en onze landbouw zich zal moeten instellen op blijvende afzetmoeilijkheden. De beantwoording van deze vraag, aldus de minister, zal mede bepalend zijn voor de wijze, waarop en de mate waarin een bijdrage uit de overheidsmiddelen aan de landbouwbedrijven zal moeten worden verstrekt.

De overheid is in het kader van haar toezeggingen aan de landbouw bereid geweest de ernstige gevolgen, die deze ontwikkeling voor de melkproducenten zou hebben, zoveel mogelijk op te vangen. Het zou echter naar het oordeel van de minister niet aangaan de moeilijkheden in de zuivelsector ook in de verdere toekomst geheel voor rekening van de overheid te laten komen. Ook de veehouders beseffen, dat er een ontwikkeling in de wereld gaande is, die noopt tot aanpassing van de bedrijfsvoering.

Gelet op de ontwikkeling elders lijkt aan een beperking van de melkproduktie niet te kunnen worden ontkomen. Met de georganiseerde landbouw is thans overleg over dit vraagstuk gaande. De minister weet, dat ook, bij de georganiseerde landbouw het realiteitsbesef aanwezig is om te begrijpen, dat een blijvende inkomensoverdracht aan de landbouw ten laste van de andere bevolkingsgroepen voor een onbeperkte overproduktie op de duur geen aanvaardbare situatie is. De regering vertrouwt, dat tezamen met 't bedrijfsleven 'n oplossing zal kunnen worden gevonden, waarmede uiteindelijk het belang van de landbouw en 's lands belang het beste zijn gediend.

Evenals in voorgaande jaren zal het systeem van garantieprijsen voor landbouwprodukten de belangrijkste basis vormen voor het inkomensbeleid ten behoeve van de landbouw. In dit verband is de vraag gerezen, aldus de minister, of het geen, aanbeveling verdient het inkomensbeleid in meerdere mate los te maken van het prijsbeleid met betrekking tot afzonderlijke produkten. Aangezien het hier gaat, om een vraagstuk van principiële aard en zulks bovendien een koerswijziging zou betekenen, is rijpe overweging hiervan nodig.

Met de georganiseerde landbouw is in het lopende begrotingsjaar uitvoerig van gedachten gewisseld over de grondslagen voor de kostprijsberekeningen, zoals in de bij de behandeling van de melknota door de Tweede Kamer aanvaarde motie-Biesheuvel was verzocht. Daar ten tijde van de opstelling van de memorie van toelichting op de deze begroting het overleg nog niet was beëindigd, stelt de minister zich voor bij de nadere mededelingen, die over de garantieprijsen zullen worden gedaan, tevens de resultaten van het overleg over de grondslagen van de kostprijsberekeningen te belichten.

De minister heeft het voornemen de garantieprijsen op een vroeger tijdstip vast te stellen dan voorheen gebruikelijk was. Dit kan alleen door gebruik te maken van minder recente basisgegevens. Er wordt naar gestreefd de garantieprijsen van de akkerbouwprodukten tijdig voor de mondelinge behandeling van deze begroting bekend te doen zijn. Voor de garantieprijs van de melk zal dus zulks eveneens krachtig worden bevorderd.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-09-19

Prof. Horring's mening over oplossing zuivelprobleem

Beperking, van de melkprijsgarantie

Prof. dr. J. Horring, directeur van het *landbouw economisch instituut* is van mening, dat de oplossing van het zuivelprobleem in ons land het best kan worden verkregen door een beperking van de melkprijsgarantie. Die garantie zou alleen moeten worden gegeven over een basiskwantum van 80 tot 85 procent van de gemiddelde produktie over de laatste drie jaar. Prof. Horring verdedigt dit standpunt in een pre-advies aan het Nederlands landhuishoudkundig congres voor zijn bijeenkomst op 16 oktober as.

De gemiddelde inkomensgarantie voor de rundveehouderij moet worden gehandhaafd, zo meent prof, dr. Horring. Tegelijkertijd moeten de producenten geconfronteerd worden met de reële prijsverhoudingen van uitvoer van melk en invoer van krachtvoer en die van de alternatieve produkten, vlees en akkerbouwgewassen.

Naar zijn mening kan dit op 2 manieren gebeuren n.l.:

- 1) door de garantieprijs alleen te laten gelden voor een basiskwantum op elk individueel bedrijf. De meer geproduceerde melk levert dan niet meer op dan wat de industriemelk bij uitvoer opbrengt. Dit basiskwantum moet niet meer bedragen dan 80 à 85 procent van de gemiddelde produktie van de laatste drie jaren.
- 2) door een combinatie van: kunstmatige verhoging van de krachtvoerprijs, gunstiger vleesprijs, aantrekkelijke prijzen voor akkerbouwprodukten en het bevorderen van het scheuren van grasland.

Beide stelsels hebben bezwaren. Prof. Horryng meent echter, dat economisch rationeel melk-beleid alleen te verenigen is met een politiek van inkomensgaranties, als men voor het varia-bele deel van de melkproduktie de privaat-economische rentabiliteit ongeveer in overeenstem-ming brengt met, de nationaal economische rentabiliteit⁸. De keuze van de weg daartoe ligt in het vlak van de technisch-administratieve uitvoerbaarheid.

Afgezien daarvan geeft prof. Horryng de voorkeur aan het stelsel van een gegarandeerd basis-kwantum per bedrijf.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-09-25

Nederlandse boer moet helpen melkprobleem op te lossen

De Nederlandse boer zal zijn deel bijdragen om te komen tot een vermindering van de grote schatkistuitgaven voor onze melkproduktie. Voor 't huidige melkprijsjaar ging men reeds ak-kkoord met een beperking van de garantieprijs voor de melk tot 5,18 miljard kg.; voor het ko-mende produktiejaar is men bereid tot een nieuwe beperking van de garantie. Over de omvang hiervan beraadt het bedrijfsleven zich nog.

Het aandeel van de boer bestaat voorts daarin, dat de georganiseerde landbouw heeft aangebo-den de import krachtvoer prijzen te verhogen, zodat de produktie in de wintermaanden zal da-len en de produktie via eigengeteeld krachtvoer ook in prijs zal dalen.

De voorzitter van de hoofdafdeling veehouderij van het *Landbouwschap*, de heer R. Visser, formuleerde gisteren in de openbare vergadering van het landbouwschap op deze wijze de be-reidheid van de landbouw tot het voor zijn rekening nemen van een positief, constructief aan-deel ter oplossing van dit nationale vraagstuk.

Bij de volgende maandelijks bespreking met de minister in oktober zullen definitief de plan-nen van de regering met betrekking tot de omvang van de gegarandeerde melkproduktie en de maatregelen ter bespreking van de winterproduktie bekend gemaakt kunnen worden, zodat voor de aanvang van het nieuwe melkprijsjaar, per 1 november, de boer weet waar hij aan toe is.

Het niet dekken van de kostprijs door de garantieprijs maar het vaststellen van de garantieprijs op een bepaald percentage van de kostprijs wees het landbouwschap al. Het geeft de voorkeur aan de beperking van een volwaardige garantieprijs tot een bepaalde omvang van de produk-tie.

8 Zal de gemiddelde boer dit snappen?.....ZHN. niet!

Weer koelhuisboter verkrijgbaar

Opnieuw is een kwantum van een half miljoen kilogram koelhuisboter voor binnenlandse consumptie beschikbaar gesteld. Deze boter zal weer door het voedselvoorzienings- en verkoopbureau per inschrijving worden verkocht.

De eerste 300 ton is deze week toegewezen tegen een gemiddelde prijs van bijna f 2,81 per kg.; dat betekent dat deze boter in de winkel tegen 75 cent à 80 cent per half pond verkrijgbaar zal zijn.

De boter, die thans wordt aangeboden, werd in mei en juni van dit jaar geproduceerd en is dus nog betrekkelijk vers. De voorraden in de koelhuisen bedroegen per 13 september 16.724 ton, dat is ongeveer 3000 ton minder dan op de overeenkomstige datum in 1957.

Toeslag op boterexport verlaagd

Eigen nieuwsdienst

AMSTERDAM — De toeslag op de uitvoer van verse boter naar Engeland is verlaagd tot 66 cent per kg.

Er is op het ogenblik een zeer goede vraag in Engeland naar Nederlandse boter. De beschikbare hoeveelheid voor export is op het ogenblik niet zo groot. Dat is ook een van de redenen, dat voor binnenlandse consumptie regelmatig koelhuisboter wordt vrijgegeven. Er blijft dan meer verse boter voor export beschikbaar.

De prijzen van verse boter lopen, als gevolg van het afnemende aanbod thans op. Vergeleken met veertien dagen geleden is verse boter thans ongeveer 20 cent per kg duurder.

Leeuwarder Courant. 1958-10-09

Europese landbouwministers bestuderen zuivelmarkt

De ministers van landbouw van de zes landen van de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) zijn gister in Parijs bijeengekomen voor het uitstippelen van een gemeenschappelijke gedragslijn ten aanzien van zuivelprodukten, vlees en ten aanzien van andere landbouw-aangelegenheden. Over de uitslag van de besprekingen, die gehouden werden aan de vooravond van de vandaag beginnende tweedaagse conferentie van het ministerscomité voor landbouw en voedselvoorziening van de O.E.E.S., is niets bekend gemaakt.

De huidige boterovervloed op de wereldmarkten is het meest acute vraagstuk, dat in de bijeenkomst van het O.E.E.S.-comité zal worden besproken. De ministers zullen de aanbevelingen overwegen, die in juli door de raad van de O.E.E.S. zijn gedaan en die voorzien in bevordering van het verbruik van zuivelprodukten, beperking van het aanbod van gesubsidieerde boter op de internationale markten en vermindering van strengere invoerbeperkingen.

Bij hun besprekingen zullen de ministers uitgaan van een rapport, dat uitgebracht is door het comité van de plaatsvervangers van de ministers van landbouw. Volgens dit rapport valt er sedert het voorjaar een verbetering te bespeuren in de situatie op de botermarkt, maar is het nog steeds noodzakelijk de ontwikkelingen nauwlettend gade te slaan en maatregelen voor te bereiden om te komen tot stabilisatie van de markt. De conferentie zal worden bijgewoond door afgevaardigden van de Verenigde Staten, Canada, Joegoslavië en Spanje.

Vermindering van lasten

Regering beperkt garantieprijs voor melk tot vijf miljard kg.

Veehouders krijgen deel van het marktrisico te dragen

(Van onze Haagse redactie)

De *minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening* – A. Vondeling – heeft thans - twee weken eerder dan vorig jaar - de garantieprijs voor de melkveehouders voor het jaar 1958/1959 ongewijzigd vastgesteld op - afgerond - f28.90 per 100 kg met 3,7 procent vet. Hierbij is rekening gehouden met een volledige doorvoering van de werkclassificatie op 1 mei 1959. Deze garantieprijs wijkt af van het voorstel van het landbouwsehap, dat een ga- xxxxx -kening is gehouden met een volledige doorvoering van de werkclassificatie.

Verder heeft de regering besloten:

- 1) Verlaging van het gegarandeerde kwantum van 5,18 miljard kg tot 5 miljard kg;
- 2) De veehouders zullen verder een deel van het marktrisico voor hun rekening moeten nemen. In verband hiermede heeft de regering besloten, dat van het verschil tussen de garantieprijs en de opbrengst van de gegarandeerde hoeveelheid f5 per 100 kg volledig en van het restant slechts 50 procent ten laste van het *landbouw egalisatiefonds* zal worden nabetaald;
- 3) De regering is bij de kostprijsberekening uitgegaan van twee hectare grote kostprijsbedrijven, om de voortschrijdende technische ontwikkeling ook in de basis van het landbouwprijsbeleid tot uiting te brengen.
- 4) Daar de risico-overdracht onder uitzonderlijk ongunstige afzetverhoudingen zal leiden tot een niet onbelangrijke inkomensverlaging, heeft de regering besloten de gemengde zandbedrijven enige compensatie te bieden. Daartoe is f25 miljoen beschikbaar gesteld voor een aanvullende regeling voor de voedergranen.
- 5) Door f5 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van een versnelde abortusbangbestrijding hoopt de regering tot een geringe vermindering van de melkproduktie te komen. Op langere termijn verwacht de regering hiervan een verbetering van de exportmogelijkheden voor gebruiksvee.
- 6) Het ligt niet in de bedoeling van de regering op dit moment een heffing op veekoeken in te stellen.

De regering handhaaft het verschaffen van bestaanszekerheid aan goed geleide, sociaal en economisch verantwoorde bedrijven als primaire grondslag voor het landbouwprijsbeleid. Minister Vondeling, die de gevolgen van het thans uitgestippelde beleid voor het inkomen van de boer heeft getoetst door middel van rentabiliteitsberekeningen, is van mening, dat de nieuwe garantieregelingen met de bijbehorende maatregelen in voldoende mate de gewenste bestaanszekerheid verschaffen.

De nieuwe garantieprijzen voor het jaar 1959 hebben uiteraard geen directe gevolgen voor de verbruiksprijzen. Of de geringe verhoging van de prijs voor de melkveehouder van de consumptiemelk (verrekenprijs) een verhoging van de prijs voor de verbruiker tot gevolg zal hebben, hangt mede af van de uitkomst van het nader beraad der regering na ontvangst van het

advies van de *Sociaal Economische Raad* met betrekking tot de consumentensubsidie op de melk.

De nieuwe garantieregeling voor de melk geeft een vermindering van de lasten voor het landbouw egalisatiefonds van circa f 400 tot circa f 300 miljoen. Daar staat echter een verzwaring van lasten tegenover van f 25 miljoen voor de aanvullende toeslagrekening voor de telers van voedergranen op de gemengde zandbedrijven en f 5 miljoen voor een versnelde uitvoering van de bestrijding van de abortus-bang onder het rundvee.

In de kringen van de georganiseerde landbouw, zo is ons bij informatie gebleken, is men met de nieuwe maatregelen niet erg ingenomen. Een van onze zegslieden beschuldigde de regering zelfs van het niet nakomen van beloften. Hij verweet haar, dat zij juist op het ogenblik, dat het in de melkveehouderij begint te knellen, op de garantieprijs, die is ingesteld om moeilijkheden op te vangen, beknipt.

De landbouw heeft er begrip voor, dat de regering niet eindeloos de volledige melkplas kan blijven subsidiëren. Als zij een deel van de subsidie wil laten vervallen, dan moet zij dat echter duidelijk zeggen en open kaart spelen. Nu probeert zij hetzelfde effect te bereiken door „foefjes”. Men keurde dat scherp af. De regering heeft indertijd meer toegezegd, dan zij thans verwezenlijkt. Een consumentensubsidie is er om tenslotte afgeschaft te worden. Het moet beschouwd worden als een overbrugging naar een economisch gunstiger tijd. De garantieprijs echter, zo verzekerde men ons nogmaals, krijgt pas zijn volle betekenis, als er moeilijkheden rijzen. Die zijn er nu en juist op dit ogenblik gaat de regering tot verlaging over

Zeeuwsch Dagblad, 1958-10-15

De nieuwe garantieprijs

Bestaansmogelijkheid veehouderij staat op het spel

Gunstig klimaat voor uitbreiding akkerbouw?

(Van onze landbouwmedewerker)

GOES. - Nu de beslissing van de Regering met betrekking tot de garantieprijs voor de oogst 1959 is gevallen, weten de Nederlandse akkerbouwers en veehouders tijdig waar ze aan toe zijn. In dit opzicht kan tenminste van een winstpunt worden gesproken. Overigens zal het besluit van de Overheid wel met gemengde gevoelens zijn ontvangen, vooral onder de veehouders, die immers de grootste veer moeten laten.

Ondanks de ernstige bezwaren van het *Landbouwschap*, is ten aanzien van de melk n.l. besloten een gedeelte van het marktrisico voor rekening van de veehouder te laten komen. De regering is van oordeel dat de veehouder meer in aanraking moet komen met de ongunstige situatie op de zuivelmarkt en heeft daarom gemeend dat de producent een gedeelte van het prijsrisico moet meedragen.

Dit standpunt mag op het eerste gezicht heel aannemelijk lijken, maar in wezen is het voor de veehouderij levensgevaarlijk. Het gaat hier om zodanige bedragen dat het bestaan er mee gemeed kan zijn. Een bedrag van f 100 miljoen, dat bij handhaving van de huidige ongunstige

marktsituatie door de totale Nederlandse veehouderij gedragen zal moeten worden, is zeker geen peulschilletje.

Hierbij moet uiteraard niet uit het oog worden verloren, dat het werkelijke risico nog groter is, omdat de garantie slechts geldt voor 5 miljard kg., dat is ongeveer 90 procent van de huidige melkproductie. Met deze beperkte garantie is het Landbouwschap akkoord gegaan, evenals met een zodanige bestemming van het eindsaldo van het *Zuivelfonds* dat de lasten voor 's-Rijks schatkist aanmerkelijk verlicht worden. Hiermee werd de offerbereidheid van het bedrijfsleven voldoende aangetoond. Er kon evenwel beslist niet verder worden gegaan, omdat de inkomenspositie van de veehouderij te sterk zou worden aangetast.

De minister weet uiteraard heel goed dat de gemengde zandbedrijven de eerste slagen te incasseren krijgen en heeft daarom meteen een doekje voor het bloeden gegeven. door een bedrag van f25 miljoen beschikbaar te stellen voor een aanvullende regeling voor de voedergranen. De bedoeling hiervan is tevens de rentabiliteitsverhouding akkerbouw: veehouderij iets ten gunste van de akkerbouw te laten wijzigen, waardoor een verdere verschuiving van de akkerbouw naar de veehouderij kan worden tegengegaan.

Hoewel dit op zichzelf een loffelijk streven is, vragen we ons toch af waarom de minister niet in is gegaan op het voorstel van het Landbouwschap om in de minimumgarantieprijs voor de voergranen een winstfactor op te nemen. Dit zou een wezenlijke verbetering van het „akkerbouwklimaat" betekend hebben. Of het genoemde bedrag van f25 miljoen het gewenste effect zal hebben, wagen we ten eerste te betwijfelen.

[.....]

Uitgangspunt

Een belangrijk facet is nog dat de regering bij de prijsvaststelling is uitgegaan van 2 hectare grotere kostprijsbedrijven. De bedoeling hiervan is de voortschrijdende technische ontwikkeling ook in de basis van het landbouwprijsbeleid tot uitdrukking te brengen. Het Landbouwschap heeft zich hiertegen sterk verzet, omdat het van mening is dat de toegenomen mechanisatie en rationalisatie, in de praktijk niet hebben geleid tot een stijging van de bedrijfsgrootte in de groepen van de kostprijsbedrijven. Men mag dus aannemen dat de bedoelde aanpassing van de bedrijfsvoering binnen de bestaande bedrijfsgrootte heeft plaatsgevonden. Bovendien moet wel bedacht worden dat de grootte van de huidige groep kostprijsbedrijven toch al boven het gemiddelde ligt. De minimum bedrijfsgrootte is nu van 10 op 12 ha. gebracht.

De minister zegt dat de nieuwe garantieregelingen met de bijbehorende maatregelen naar zijn mening in voldoende mate de gewenste bestaanszekerheid (we spreken liever van mogelijkheid) zullen verschaffen. We zijn hier allerminst van overtuigd. Over deze zaak zal het laatste woord nog wel niet gesproken zijn.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-10-29

Landbouw in de Tweede Kamer

Veel kritiek op overdracht van het marktrisico

De heer Kodde – S.G.P. kan regeringsbeleid niet goedkeuren

(Van onze parlementaire redacteur)

De Tweede Kamer is dinsdag begonnen met de behandeling van de begroting van *landbouw, visserij en voedselvoorziening* voor 1959. De meeste sprekers leverden kritiek op de beslis-sing van de minister een deel van het marktrisico over te dragen aan de veehouderij. De heer De Ruiter (c.h.) meende, dat hierdoor geen redelijke bestaansbasis aan de landbouw is verze-kerd.

Hoewel men algemeen waardering had voor het tijdig bekendmaken van de melkgarantieprijs, meenden vele Kamerleden, dat door de overdracht van het marktrisico het garantieprijsbeleid in de lucht is komen te hangen. Geen enkele boer weet hoe straks de garantieprijs zal zijn, be-toogde de heer Engelbertink (k.v.p.). Voor de heer Den Hartog (v.v.d.) was de overdracht van het marktrisico onaanvaardbaar, terwijl de heer Biesheuvel (a.r.) vroeg of een stelsel van mi-nimum-garantieprijsen zich wel verdraagt met een verdeling van het risico. Alleen de heer Egas (p.v.d.a.) achtte een overdracht van het risico aanvaardbaar gezien de budgettaire positie.

De heer Engelbertink (k.v.p.) meende, dat er geen sprake is van het voeren van een rustig landbouwbeleid. Wij worden steeds weer geconfronteerd met een wisselend beleid en hij be-treunde het, dat de minister soms zo weinig aandacht schenkt aan de serieuze adviezen van het *Landbouwschap* en het *Produktschap voor Zuivel*.

De heer Van Dijk (v.v.d.) gaf enkele voorbeelden van de moeilijkheden, die onze landbouw van de **E.E.G.-partner**, ondervindt. Ook de staatkundig-gereformeerde afgevaardigde, de heer Kodde, verwachtte van de E.E.G. geen oplossing van de bestaande moeilijkheden. Hij kon de regeringspolitiek niet goedkeuren en pleitte voor meer vrijheid in de landbouw. De heer Kodde vreesde, dat de overheid steeds meer zal gaan regelen.

Door vereenvoudiging zou zijns inziens juist bezuiniging kunnen worden bereikt. Hij meende verder, dat gestreefd moet worden, vooral in de tuinbouw, naar het verschaffen van vervan-gende grond voor hen, die moeten wijken voor de industrie. Het zuivelbeleid is naar zijn oor-deel vastgelopen. Het streven zal erop moeten zijn gericht het produkt op eenvoudige wijze te brengen van de producent naar de consument. Spreker verklaarde zich voorstander van de dis-tributie van volle melk van hoogwaardige kwaliteit.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1958-11-12

Minister Vondeling:

Vorming van speculatieve voorraden koelhuisboter

Bij juiste behandeling van ompakken blijft kwaliteit behouden

Op vragen van het lid der Tweede Kamer de heer Egas heeft de minister van landbouw, visse-rij en voedselvoorziening onder meer geantwoord dat de veronderstelling, dat in de afgelopen weken een speculatieve voorraadvorming heeft plaats gehad met van het *voedselvoorzienings In- en Verkoopbureau* betrokken hoeveelheden koelhuisboter, inderdaad gewettigd is. De ge-legenheid hiertoe is ontstaan door een onverwacht optreden van een zekere schaarste aan ver-se boter, waardoor de prijzen sterk zijn opgelopen.

Het verband tussen de prijzen van verse boter en koelhuisboter en het feit, dat de handel acht weken de tijd werd gegeven aangekochte partijen koelhuisboter om te pakken in „kleinverpakking”, heeft ertoe geleid, dat de handel, speculerend op een toenemende vraag naar koelhuisboter en een mogelijk verdere stijging der prijzen, grotere voorraden heeft gevormd dan in het verleden nodig waren voor de directe voorziening in de binnenlandse behoefte.

De vraag, of deze gang van zaken een nadelige invloed heeft gehad op de kwaliteit van de koelhuisboter, die de consument wordt aangehouden, wordt ontkennend beantwoord. Door deze handelswijze is slechts een verschuiving ontstaan van de in de koelhuizen opgeslagen voorraden van het *voelselvoorzienings In- en Verkoopbureau* naar die van de handel. De boter blijft - nu als voorraad van de handel - in het koelhuis opgeslagen tot het tijdstip van ompakken.

Het is echter niet uitgesloten, dat, indien de verwachte grotere binnenlandse vraag niet optreedt, hierdoor later een vermindering van de kwaliteit der aan de consument aangeboden koelhuisboter kan ontstaan, doordat deze na het ompakken niet op de juiste wijze wordt behandeld.

Dat weleens aanmerkingen worden gemaakt op de kwaliteit van de aangeboden koelhuisboter, is namelijk doorgaans te wijten aan de wijze en de duur van opslag, nadat de boter is omgepakt. Voorwaarde voor het aanbieden van dit kwaliteitsprodukt is, dat deze boter, na het ont-dooien en ompakken, zo snel mogelijk de consument bereikt. Bij een juiste distributie en een zorgvuldige behandeling van het produkt kan de kwaliteit volledig behouden blijven. In dit verband wordt erop gewezen, dat, indien koelhuisboter een afwijkende kwaliteit blijkt te vertonen, door middel van de aanduiding op de verpakking steeds de herkomst kan worden nagegaan, waardoor de consument een houvast heeft.

Er zijn verschillende maatregelen getroffen ter beperking van de mogelijkheden tot het aanhouden van voorraden op speculatieve gronden. Deze maatregelen hebben betrekking op de bij inschrijving beschikbaar gestelde hoeveelheden, de termijn, waarbinnen toegewezen partijen moeten worden omgepakt - deze termijn is teruggebracht tot vier weken -, en de afgifte-prijzen bij verkoop door heil V.I.B.

Uiteraard kan in een oplopende markt niet elke speculatie worden voorkomen. De minister is echter van oordeel, dat de genomen maatregelen voldoende zijn.

Zeeuwsch Dagblad, 1958-12-23

Zuivelfabriek „Walcheren” te Middelburg boekte goede omzetten

MIDDELBURG. - Onder voorzitterschap van de heer S. Simonse te St. Laurens hield in de Sociëteit „De Vergenoeging” de coöp. zuivelfabriek „Walcheren” haar ledenvergadering. De voorzitter kon er in zijn openingswoord op wijzen dat 1958 een gunstig jaar voor dezen boerenstand zal worden. Hij spoorde aan om actief te blijven in het verenigingsleven.

De directeur deelde mee, dat in 1958 19¾ miljoen kg melk door de veehouders op Walcheren aan de fabriek zal worden geleverd, met een gemiddeld vetgehalte van ± 3,82 %. Als voor-

schotprijs was met inbegrip van de *Zuivelfonds-* en *Regeringstoelage* (LEF) 26,85 cent per kg melk uitbetaald.

[....]

Uitvoerig werd stilgestaan bij de buitenlandse handel en werd met cijfers aangetoond hoe gevaarlijk en moeilijk het is voorspellingen te doen. Zo steeg bijv. in enkele weken tijds de boterprijs van $\pm f 2,90$ tot $\pm f 3,80$ en de kaas van $\pm f 1,50$ tot $\pm f 2,25$ per kg, wat een hogere opbrengst van ruim 9 ct per kg melk betekent. **Het gehele stelsel van verrekening in de zuivelsector is thans erg ingewikkeld.** Van iedere liter consumptiemelk moet 19,6 cent, van slagroom room 58 cent en van koffieroom 48 cent aan het *zuivelfonds* worden afgedragen. Bovendien moet van de roomsoorten nog 5 % omzetbelasting worden betaald.

[....]